

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 1996-1997

25 september 1996

HANDELINGEN

PLENAIRE VERGADERING

MIDDAGVERGADERING

VERKLARING VAN DE VLAAMSE REGERING

MET REDENEN OMKLEDE MOTIES - STEMMINGEN

GECOÖRDINEERD REGLEMENT VLAAMS PARLEMENT - STEMMING

VRAGEN OM UITLEG

Inhoud

Nr. 4

Woensdag 25 september 1996
Middagvergadering

Berichten van verhindering	1
Verklaring van de Vlaamse regering betreffende de algemeen maatschappelijke situatie en betreffende de krachtlijnen van de begroting 1997 – 10 (1996-1997) - Nr. 1	
Bespreking (Voortzetting)	1
Sprekers : de heren Paul Van Grembergen, Ward Beysen, Karel De Gucht, André Denys, Jos Geysels, mevrouw Nelly Maes, de heren Filip Dewinter, Jaak Gabriels, Christiaan Vandebroek, minister Eric Van Rompuy, minister Wivina Demeester-De Meyer en minister-president Luc Van den Brande	
Hoofdelijke stemming	18
Met redenen omklede motie van de heren Patrick Lachaert en Jaak Gabriels tot besluit van de op 8 juli 1996 door de heren Jaak Gabriels en Ludo Sannen in commissie gehouden interpellaties tot de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, en tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, respectievelijk over een mogelijke beslissing aangaande het Fenix-project en over de inplanting van het Fenix-project - 391 (1995-1996) - Nrs. 1 en 2	
Hoofdelijke stemmingen	19
Sprekers : de heren Ludo Sannen, Jaak Gabriels, Bruno Tobback en Johan De Roo	
Met redenen omklede motie van mevrouw Yolande Avontroodt, de heer Guy Swennen, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen en mevrouw Sonja Becq tot besluit van de op 8 juli 1996 door mevrouw Yolande Avontroodt in commissie gehouden interpellatie tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de overheveling van de subsidies voor de tewerkstelling in het IBF-statuut in de welzijnssector van het departement Economie, Werkgelegenheid, Binnenlandse Aangelegenheden en Landbouw naar het departement Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur - 392 (1995-1996) - Nr. 1	
Hoofdelijke stemming	26
Ontwerp van coördinatie van het Reglement van het Vlaams Parlement aangenomen door de plenaire vergadering van 10 juli 1996	
Hoofdelijke stemming	27
Regeling van de werkzaamheden	28
Bijlage	
Vraag om uitleg van de heer Marc Olivier tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de voorgestelde wijziging inzake waterheffing	30
Vraag om uitleg van de heer Jos Stassen tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over het stortverbod voor huishoudelijk afval	33
Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijk tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de verleende milieuvergunning voor de opslag van methylbromide en chloorpicrine aan het Grobbendonkse bedrijf NV De Ceuster	
Vraag om uitleg van de heer Jef Sleenckx tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over het toekennen van een milieuvergunning aan de NV De Ceuster voor de opslag van methylbromide	
Vraag om uitleg van de heer Johan Malcorps tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de opvolging van de motie inzake het terugdringen van bestrijdingsmiddelen en de opportuniteit van de vergunning voor de opslag van het bodemontsmettingsmiddel methylbromide te Grobbendonk	35

VOORZITTER : De heer Norbert De Batselier

- *De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.*
- *De vergadering wordt geopend om 14.18 uur.*

De voorzitter : Dames en heren, de vergadering is geopend.

AANWEZIG

Wilfried Aers, Yolande Avontroodt, Sonja Becq, Georges Beerden, Ward Beysen, Jean-Marie Bogart, Gilbert Bossuyt, Louis Bril, Jozef Browaeys, Herman Candries, Leo Cannaeys, Georges Cardoen, Jan Cauberghs, Patricia Ceysens, Joachim Coens, Marc Cordeel, Frank Creyelman, Norbert De Batselier, Carl Decaluwé, Etienne De Groot, Karel De Gucht, Leo Delcroix, Herman De Loor, Anny De Maght-Aelbrecht, Julien Demeulenaere, Jos De Meyer, André Denys, Paul Deprez, Herman De Reuse, Peter De Ridder, Johan De Roo, Mia De Schamphelaere, Peter Desmet, Roland Deswaeene, Freddy De Vilder, Jacques Devolder, Philip Dewinter, Fred Dielens, Marijke Dillen, Michel Doomst, Vera Dua, Paul Dumez, Freddy Feytons, Jaak Gabriels, Jos Geysels, Johnny Goos, Leo Goovaerts, Brigitte Grouwels, Veerle Heeren, Patrick Hostekint, Pieter Huybrechts, André Kenzeler, Marino Keulen, Willy Kuijpers, Patrick Lachaert, Herman Lauwers, Jacques Laverge, Kathy Lindekens, Carlos Lisabeth, Marcel Logist, Jacky Maes, Nelly Maes, Johan Malcorps, Hugo Marsoul, Erik Matthijs, Lydia Maximus, Trees Merckx-Van Goey, Marc Olivier, Jan Penris, Stefaan Platteau, Leonard Quintelier, Didier Ramoudt, Ludo Sannen, Freddy Sarens, Johan Sauwens, Eddy Schuermans, Jef Sleenckx, Jos Stassen, Steve Stevaert, Felix Strackx, Herman Suykerbuyk, Guy Swennen, René Swinnen, John Taylor, Jacques Timmermans, Bruno Tobback, Maria Tyberghien-Vandenbussche, Arnold Van Aperen, Riet Van Cleuvenbergen, Walter Vandenbossche, Christiaan Vandembroeke, Michiel Vandenbussche, Bart Vandendriesche, Ria Van Den Heuvel, Marleen Van der Poorten, Mark Vanderpoorten, Christian Van Eyken, Paul Van Grembergen, Joris Van Hauthem, Mieke Van Hecke, Gilbert Vanleenhove, Sonja Van Lindt, Jef Van Looy, Dirk Van Mechelen, Gracienne Van Nieuwenborgh, Luk Van Nieuwenhuysen, André Van Nieuwerkerke, Karim Van Overmeire, Marc Van

Peel, Hugo Van Rompaey, Etienne Van Vaerenbergh, Peter Vanvelthoven, Tuur Van Wallendael, Mandus Verlinden, Francis Vermeiren, Christian Verougstraete, Emiel Verrijken, Cecile Verwimp-Sillis, Robert Voorhamme, Johan Weyts, Frans Wymeersch.

AFWEZIG MET KENNISGEVING

Kris Van Dijck, buitenslands ;

Dominiek Lootens-Stael, ambtsverplichtingen.

AFWEZIG ZONDER KENNISGEVING

Roeland Van Wallegem.

VERKLARING VAN DE VLAAMSE REGERING betreffende de algemeen maatschappelijke situatie en betreffende de krachtlijnen van de begroting 1997

- 10 (1996-1997) - Nr. 1

Bespreking (Voortzetting)

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de voortzetting van de bespreking van de verklaring van de Vlaamse regering betreffende de algemeen maatschappelijke situatie en betreffende de krachtlijnen van de begroting 1997.

De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer Paul Van Grembergen (Op de tribune) : Mijnheer de minister-president, collega's, toen ik de voorbije dagen aan dit debat dacht had ik het gevoel dat het spraakgebruik, de tonaliteit, de wijze waarop politieke partijen met elkaar converseren en de beeldvorming daarrond, naast de inhoud erg belangrijk geworden is. Mijn groep en ook ikzelf voelen aan dat de periode 1981-1995 een tijd was waarin politieke partijen naast het programmatie-

Van Grembergen

risch onderscheid, zich vooral van elkaar distantiëren in verbaliteit en in soms pietluttige discussies. Dit wekte bij de publieke opinie inderdaad de vraag op waarmee de politieke elite bezig is. Moeten we in plaats van dat gekrakeel niet doelbewust tot een cultuur komen van overleg en samenwerking, elk vertrekkend vanuit zijn programma ? Dus vanuit een programmatorische benadering en niet door een bepaald beeld of idee over te brengen door een verbale krachtzin.

Het is mijn en ons gevoel dat op dit ogenblik, de publieke opinie zich in grote mate van onze instellingen afkeert. Eigenlijk als we eerlijk zijn en wanneer mensen met ons in contact komen, zien we dat er sprake is van enig cynisch woordgebruik. Diegenen die ons zien, hebben dan wel de hoffelijkheid om te zeggen dat ze ons er niet bijrekenen, gezien we dan bij hen staan. Eigenlijk vinden ze van ons allen dat we niet beantwoorden aan wat zij verwachten van een politieke elite.

Ik heb het gevoel dat dit niet te wijten is aan de programmatorische keuzes maar aan de wijze waarop we de voorbije tien tot vijftien jaar politiek hebben bedreven op elkaars kap en met het nodige getrekkebek en gehakketak. Het is best mogelijk dat een bepaalde groep daar garen bij spint of dat dit beantwoordt aan de verwachtingen van sommigen. Het volwassen Vlaanderen dat we nu kennen, neemt het evenwel niet meer, gezien zijn vorming, zijn kritische zin en zijn ervaringen uit het verleden. We moeten doelbewust naast de inhoud van de politiek ook de manier waarop deze wordt bedreven, bekijken.

Vorige week zijn er bepaalde gebeurtenissen aan het licht gekomen, die op dieper liggende oorzaken wijzen. Uiteraard zijn er naast de exacte feiten ook een aantal zaken gesuggereerd. Hoe dan ook, er zijn fouten gemaakt, er worden ambtenaren en magistraten beschuldigd, de uitvoerende macht heeft gefaald en alle parlementen zijn in hun geloofwaardigheid aangetast. Dit alles heeft niet alleen de federale, maar ook de Vlaamse instellingen geschaad. Het gaat immers om communicerende vaten. Het gedrag van het ene niveau weerspiegelt in de publieke opinie op het andere niveau. Het zou te eenvoudig zijn om als jonge Vlaamse parlementaire instelling te zeggen hoe schitterend we wel werken.

De voorzitter wees in zijn openingsrede terecht op de werkpotentialiteit van het Vlaams Parlement. Dat gegeven weegt momenteel echter niet door in de algemene politieke en publieke beoordeling van

de diverse parlementaire instellingen. Het gehakketak tussen respectabele parlementsleden zoals de heren Van Parijs en Landuyt, of tussen de partijvoorzitters Tobback en Van Peel, is een louter destructieve manier om politiek te bedrijven. De publieke opinie vraagt zich af of dit nu de opdracht van de politiek is. Misschien doet het volk dat onterecht, en ziet het de globaliteit niet en schat het de achtergronden niet juist in. De perceptie is evenwel niet anders, en zij overheerst algemeen.

Ik weet dat het hier in de ogen van de publieke opinie gaat om federale materies : om binnenlandse zaken, om de politie, om het gerecht. Wanneer we vooropstellen dat het Vlaams Parlement dus niets te maken heeft met deze hele zaak, nestelen we ons in een te gemakkelijke positie. Wij allen zijn hierbij betrokken en verantwoordelijk. Wij allen worden als verantwoordelijken aangewezen. Onze regionale verantwoordelijkheden, samen met de regionale partijregeling in de fracties, ontslaat ons niet van de algemene verantwoordelijkheid. We bedrijven de politiek niet in een vacuüm, dus moeten we anders optreden om te kunnen ontsnappen aan een algemene veroordeling van onze generatie politici, aan het verwijt niet te leven naar de opdracht die we ons voor de periode 1995-2000 hebben gegeven. Ik wil deze verdere vervreemding niet. Daarom wil de Volksunie ook in dit debat een totaal andere wijze van debatvoering vanwege de parlementsfracties die in dit parlement de democratie eerbiedigen. De fracties die het woordgebruik hanteren dat ons democratisch stelsel vereist, reiken we ons samenwerkingsvoorstel aan, om naar boven te brengen wat naar boven moet worden gebracht.

We moeten aan de publieke opinie duidelijk maken dat dit Vlaams Parlement en deze Vlaamse regering hoop uitdragen. In de huidige tragische omstandigheden is dit essentieel. Mijn fractie gaat ervan uit dat dit enkel kan worden bereikt via overleg dat naar verdere samenwerking leidt, al vertrekt iedereen vanuit zijn eigen partijvisie en vanuit programmatische keuzes. Op dat laatste kunnen we vanzelfsprekend niet inbinden. Aan geloofwaardigheid, authenticiteit en integriteit kunnen we enkel via deze samenwerking winnen. Pas dan zal men weer naar politici luisteren.

Het volgende voorbeeld is niet helemaal correct. Anderen zullen er andere conclusies aan verbinden. In elk geval is de Nederlandse regeerverklaring, de Troonrede, daar zeer goed ontvangen. De Troonrede was het product van een paarse regeringscoalitie. Het succes van de verklaring heeft naar onze mening te maken met de manier waarop in Nederland over de partijgrenzen heen overleg

Van Grembergen

en samenwerking bestaat. Het nutteloze woordgebruik, het schelden en de verdachtmakingen worden daar achterwege gelaten. En goed begrepen: ik heb het hier niet over het fenomeen Bolkestein. Dat zullen de Nederlanders zelf wel afhandelen. Het gaat hier om de algemene Nederlandse politieke tonaliteit. Bij onze noorderburen wordt politiek veel meer programmatisch benaderd.

De heer Ward Beysen : Nu beweert u het tegendeel van wat u al tien minuten aan het verkondigen bent.

De heer Paul Van Grembergen : Kwam het zo over, dan bied ik mijn excuses aan, want dat was niet mijn bedoeling. Men mag echter mijn voorstel niet ongeloofwaardig maken door er recente gebeurtenissen aan te koppelen. Alleen stel ik vast dat de politieke cultuur in Nederland, alsmede de manier waarop partijen met elkaar omgaan, tot gevolg heeft dat de oppositie nuchter kan ingaan op de kern der politieke dingen en dat er een pro-beleid kan gevoerd worden dat tot hoop en enthousiasme leidt.

De conclusie die ik daaraan verbind, is dat we op dit ogenblik in Vlaanderen niet leven met een oplossingsgegeven rond één partij. Onze huidige situatie kan en zal niet meer worden opgelost door één partij. Het oplossingsgegeven zal aangereikt worden door verscheidene partijen, die in onderlinge samenwerking in Vlaanderen een geloofwaardig politiek project naar voren willen brengen. De oplossing zal al evenmin worden gebracht door één sterke man of één sterke vrouw, die plots denkt dat hij of zij met één boodschap het hele vaderland heeft gediend en dan de sterke figuur wordt tegenover de nefaste andere politieke partijen. Dat laatste mag u interpreteren zoals u dat wenst. Maar dat is dus niet het geval : noch een sterke partij, noch een sterke man zullen het doen, ongeacht de vraag wie die man – gekroond of ongekroond – ook moge zijn. Het zal dus steeds een kwestie zijn van samenwerken in de gegeven omstandigheden, opdat we voor Vlaanderen, zowel voor de gemeenschap waarin we leven als voor de regionale, Europese en andere verbanden, onze rol op een betamelijke manier zouden kunnen spelen.

Het voorstel van de Volksunie-fractie tot overleg en samenwerking op basis van projecten en keuzes heeft dus niets te maken met verhalen over herverkaveling, over verruiming, over regeringsdeelname. Ook daar zijn de verdachtmakingen immers legio : u kent het perfide woordgebruik in dat verband. Het heeft alleen te maken met het feit dat, wil de

Vlaamse politieke klasse haar geloofwaardigheid herwinnen – wat onze opdracht is – dan zal ze dat op een andere manier moeten aanbrengen, verwoorden, invullen, dan tot nu toe het geval is geweest. Dat is een dwingende noodzaak.

Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, dames en heren, zeg immers eens eerlijk : hoe kan men de Vlaamse bevolking, van het laagste tot het hoogste niveau, van de kleine tot de grote verplichting, aanzetten tot burgerzin, hoe kan men de Vlaamse bevolking aanzetten tot het nemen van initiatief, tot het verkennen van nieuwe horizonten, als er in dit milieu – waar men de leiding heeft over of beweert leiding te geven aan een gemeenschap op het einde van de 20ste eeuw – geen verandering komt in werkmethoden, inzichten en samenspraak ? Ons inziens zullen we slechts zo vooruitgang kunnen boeken. Noch ik, noch mijn groep geloven dus dat een forse aanval van de Volksunie op de CVP tot gevolg heeft dat de CVP slecht en wij goed scoren. Noch geloof ik dat een forse aanval, waarin we bewijzen dat de VLD ongeloofwaardig is in haar project, woordgebruik en handelen, ons geloofwaardiger maakt. Die periode is definitief voorbij. Elkeen heeft natuurlijk zijn wervingsstelsel, de kiezer die hij wenst te winnen om macht te veroveren en zijn programma te verwezenlijken. Maar de negatieve benadering, die stelt dat we de anderen moeten vernietigen om zo te kunnen groeien, is nefast. Men kan alleen nog aan geloofwaardigheid winnen en tot politieke ontvoogding en een correcte politieke beoordeling komen, door ervoor te zorgen dat de volwassen burgers in dit land de dingen nuchter, zakelijk en volledig kunnen bekijken. Uiteraard spelen de media in die beeldvorming een belangrijke rol. Ik zal daar straks nog op terugkomen.

Het Vlaanderen van 1996 kijkt naar de toekomst. Het feit dat ik pleit voor de zожuist geschetste benadering heeft natuurlijk niet alleen te maken met mooie filosofische beschouwingen. Mijns inziens is het de enige manier om een oplossing te vinden voor de grote problemen waarmee we momenteel worden geconfronteerd. Er zijn immers nog altijd meer dan 200.000 werklozen. De helft hiervan is al meer dan twee jaar werkloos. De wanhoop van deze mensen om werk te vinden, wordt voortdurend groter. Elk teken van hoop is voor hen belangrijk. Maar noch in het woordgebruik, noch in het algemene politieke gedrag, noch in de wijze waarop sommige zaken worden aangepakt, zien ze voldoende gegevens om tot een andere ingesteldheid te komen. In Vlaanderen moet er opnieuw een ondernemingsklimaat komen, dat tot hoop en tot inspiratie leidt. Men moet opnieuw risico's durven nemen.

Van Grembergen

In België staat 38.000 miljard frank op spaarrekeningen. Dit geld wordt niet in het risicogegeven ingecalculleerd. Het is enkel een soort van renteniersgegeven. Van die 38.000 miljard frank bevindt zich 24.000 miljard frank binnen de Vlaamse Gemeenschap. Er ligt dus een ongelooflijk fortuin te slapen. De eigenaars van dit geld zien echter in het huidige politieke en economische klimaat geen enkele reden om hun geld te gebruiken voor een sociaal-economische opbouw, en dit ondanks de pleidooien van politici, academici, ondernemers en vakbonden. De Vlaamse overheid zal de eerste stap moeten zetten. Het voorbeeld dat we geven, moet de eerste aanzet vormen tot deze mentaliteitswijziging.

Het spreekt vanzelf dat we de discussie over een eigen Vlaamse fiscaliteit moeten aanvatten. Deze vraag naar eigen fiscaliteit heeft voorlopig alleen maar een communautaire reflex gecreëerd. De basisidee is echter dat de fiscaliteit een democratische verantwoordelijkheid is van een parlementaire instelling, die belastingen invoert, deze ter beschikking stelt van een regering en deze dan ook controleert. De essentie is dus niet een zagezegd gebrek aan solidariteit met het zuiden van het land ; de essentie is dat een eigen fiscaliteit behoort tot de taken van elk parlement, waar ook ter wereld.

En dit is natuurlijk een volstrekt andere benadering dan deze van zij die dit doen om voor de zoveelste keer te zeggen dat ze de besten zijn, terwijl iedereen in een wereldgemeenschap weet dat niemand de beste is. We wensen een eigen fiscaliteit, maar we zullen ook de verantwoordelijkheid moeten opnemen voor de schulden die in het verleden werden opgebouwd.

We moeten ons tevens de vraag stellen op welke wijze we in Vlaanderen een sociale zekerheid kunnen uitbouwen die arbeidsbevorderend en niet arbeidsvernietigend is, en waarin het solidariteitsgegeven is vervat.

De Volksunie vraagt zich af of er in dit parlement partijen zijn waarmee deze materie op een fatsoenlijke wijze kan worden besproken. In dat verband stel ik vast dat er een nota-De Batselier bestaat waarin de fiscaliteit wordt benaderd vanuit een democratisch oogpunt. Er is ook de nota-Verhofstadt, de Schrikkelnota van de minister-president, en ten slotte de tienpunten-nota van de Volksunie. Ik heb bewust geen partijen genoemd, omdat bepaalde inzichten van een aantal mensen in andere partijen mij bekend zijn, en die kunnen boven-

dien de basis vormen voor een gemeenschappelijk project.

Ik weet dat de heer Geysels op persoonlijke titel een aantal van deze lijnen ondersteunt. Hij en zijn partij zijn echter argwanend, vragen zich af of het op stapel staande Vlaanderen wel een voldoende solidair en humaan Vlaanderen zal zijn ? Of wordt het een Vlaanderen dat zich op zichzelf terugplooit en alleen over eigen profijt en glorie praat ? Of een Vlaanderen dat openstaat voor de wereld ? Daarover mag geen enkele twijfel bestaan, mijnheer Geysels. Vlaanderen dient open en solidair te zijn, mag zich niet egoïstisch terugplooiën op de eigen welvaart.

Deze morgen hoorde ik spreken over de Waalse vijanden. Dit is onaanvaardbaar voor de Volksunie. Voor ons zijn de Walen geen vijanden. We hebben alleen grote bedenkingen bij de politieke cultuur en de politieke structuren. Het is ons goed recht daarover te discussiëren, net zoals we discussiëren over de politieke structuren en de werking van de politieke partijen in Groot-Brittannië. Dat heeft niets te maken met het perfide gedachtengoed als zouden Waalse mensen minderwaardig, luiaards of profiteurs zijn.

De voorzitter : Minister Van Rompuy heeft het woord.

Minister Eric Van Rompuy : Ik deel uw mening dat niet de geaardheid van Vlaanderen verantwoordelijk is voor het feit dat wij momenteel welvarender zijn.

De Waalse economie verkeert in een zeer slechte toestand. In het midden van de jaren '80 bezocht de heer Wathelet, toenmalig voorzitter van de Waalse regering, Flanders Technology. Hij meende toen dat Wallonië in een take-off positie verkeerde. Ik herinner me ook uiteenzettingen in het Vlaams Parlement over de pogingen van de heer Spitaels om Wallonië als doelstelling 1-gebied te laten erkennen, waardoor 30 miljard frank aan Europese middelen naar Wallonië vloeiden. Toen heerste het gevoel dat Wallonië aan een economische relance was begonnen en er economisch bovenop zou komen. Nu lijkt het tegendeel waar te zijn.

Een nieuwe staatshervorming, met een eigen fiscaliteit, impliceert een nieuw reëel verarmingsproces voor Wallonië. Bij de voorgaande onderhandelingen over de staatshervormingen ging men uit van de Waalse behoeften waarvoor Vlaanderen een surplus kreeg, denk maar aan de Sint-Michielsakkoorden.

Van Rompuy

Uw toespraak is natuurlijk heel mooi, maar bij nieuwe onderhandelingen zal de eigen fiscaliteit het Vlaamse uitgangspunt zijn. Dat betekent dat Wallonië minder middelen zal krijgen uit de vennootschapsbelasting, de inkomstenbelasting en de sociale zekerheid, dit terwijl ze het sociaal-economisch al veel slechter doen.

Dat maakt de nakende staatshervorming zo moeilijk : gelet op hun sociaal-economische toestand en het principe van de eigen fiscaliteit zijn de Walen doodsbang dat een en ander nog verder welvaartsverlies zal inhouden. Daardoor blokkeren ze op dit ogenblik. Het zorgt ervoor dat de discussie moeilijk is en dat een aantal partijen weigert rond de tafel te gaan zitten.

Ik merk in uw toespraak de volgende toon : we zullen met Wallonië onderhandelen en we zullen solidair blijven. U meent dat het hen ook niets zal kosten, ze mogen alleen niet beletten dat wij onze eigen weg gaan. De onderhandeling zal integendeel keihard worden, ook over de staatsschuld.

De UCL heeft een studie gepubliceerd, waarin staat dat de staatsschuld moet worden overgedragen volgens de draagkracht. De Walen zeggen dat zij dan 12 percent van de staatsschuld moeten overnemen, terwijl hun inkomensaantal 30 percent bedraagt. Mijnheer Van Grembergen, u stelt een en ander voor alsof die nieuwe staatshervorming een soort van vrijblijvende idealistische discussie zal zijn, maar het zal gaan om keiharde centen. Hierbij rijst de volgende vraag : als we het standpunt innemen van eigen fiscaliteit – zowel van inkomensbelasting, vennootschapsbelasting als van sociale zekerheid -, betekent dit dat wij een welvaartsverlies voor de Walen mee moeten negotiëren ? Dat bemoeilijkt de zaken ten zeerste.

Uw partij heeft ook mee onderhandeld in de loop van de jaren '70 en '80. We hebben die staatshervorming kunnen verwezenlijken omdat we de Walen gaven wat ze hadden en wijzelf een surplus tot stand konden brengen. Dat verklaart ook waarom de uitgaven in de Vlaamse begroting met een goede 2 percent stijgen, terwijl we voor volgend jaar naar een nul-tekort kunnen gaan.

Mijnheer Van Grembergen, ik heb uw toespraak enorm gewaardeerd, maar u stelt een en ander veel te idealistisch voor en in 1999 zal een ander vorm van onderhandeling gelden dan vroeger het geval was. De inzet voor Wallonië is immers ook anders : het zit economisch aan de grond, en moet daarenboven nog onderhandelen dat er een pak minder

middelen ter beschikking zal zijn. Dat is de eigenlijke discussie over eigen fiscaliteit, want anders begrijp ik ze niet. Als de onderhandeling dient om allerhande subsidiemechanismen op te zetten om hen toch weer op hetzelfde peil te doen eindigen van overheidsmiddelen zoals dat in het verleden het geval was, dan heeft die hele hervorming geen zin.

We zullen een stelling moeten innemen op het scherp van de snee, want anders wordt het een blauwblauw-discussie zonder veel gevolgen.

De voorzitter : De heer De Gucht heeft het woord.

De heer Karel De Gucht : Ik wens alleen een korte vraag te stellen : deelt de minister-president de mening van minister Van Rompuy ?

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer De Gucht, ik ben blij dat u zich in het debat hebt gemengd.

De heer Karel De Gucht : Dat is geen antwoord op mijn vraag.

De heer Paul Van Grembergen : Mijnheer de minister, u suggereert opnieuw enorm veel. Bij mijn inleiding heb ik de openheid gehad om te zeggen dat we moeten afstappen van suggestief taalgebruik en van anders bedoelde woorden te interpreteren. Ik heb dus niet gezegd dat de geldstromen zomaar moeten blijven bestaan. Ik heb over eigen fiscaliteit gesproken, over de schuldsituatie en het feit dat die eraan gekoppeld is. Ik koppel daaraan ook de verantwoordelijkheid van de Walen die ze zullen moeten opnemen.

Ik pleit dus niet voor het systeem waarbij Wallonië oeverloos, zonder de eigen verantwoordelijkheid op te nemen, in het geheel wordt opgenomen en waarbij de solidariteit eindeloos zou zijn. Ik zeg alleen – en dit is een christelijke boodschap, dus die moet voor u zeer begrijpelijk zijn – dat in een wereldgegeven en een Europees gegeven solidariteit noodzakelijk is. In het gegeven van aan elkaar palende regio's is solidariteit even noodzakelijk. Ik aanvaard dus niet dat u dit doelbewust in een andere context wenst te plaatsen. De manier waarop ik het debat heb willen benaderen, staat haaks op de manier waarop u dat doet. Dat zal iedereen in dit halfroend wel hebben begrepen.

We vragen dus dat er in Vlaanderen een strategisch plan wordt opgezet, waarvan ik hoop dat het niet alleen door mijn partij wordt gedragen, maar door allen die ik vernoemd heb. Onder hen zijn er zeker parlementsleden die dit plan willen helpen invul-

Van Grembergen

len. De VU zal haar ideeën in elk geval aandragen, in een positieve geest en zonder terughoudendheid. Ik zeg in dat verband ook zeer open dat de voorstellen van VLD-voorzitter De Croo voor ons onaanvaardbaar zijn.

Als ik daarnet gepleit heb voor een open Vlaanderen, dan heb ik dat gedaan omdat in de media en bij veel jonge Vlaamse mensen de jongste maanden de idee is gegroeid als zou minister-president Van den Brande eigenlijk niet méér zijn dan de echo en de versterker van het groep van het Vlaams Blok. De Vlaamse partijen laten zich, zo komt het bij velen over, op sleeptouw nemen en stellen een Vlaanderen voorop met een egoïstisch profiel. Van dat beeld moeten we af. Het verbaast me dat minister Van Rompuy dit niet heeft willen begrijpen in mijn uiteenzetting.

We moeten van dat imago af, in de eerste plaats voor onszelf, omdat het geen correct imago is, maar een vervalsing. Is voorzitter De Batselier, omdat hij een toespraak heeft gehouden en een nota heeft opgesteld, plotseling een egoïstische socialist geworden, zoals men hem in sommige kringen nu voorstelt ? Is de heer De Batselier, omdat hij de gastvrijheid heeft betoond om toe te laten dat de proeve van Vlaamse grondwet in dit Vlaams Parlement werd voorgesteld – iets wat hem door sommigen kwalijk werd genomen – nu plotseling een exponent van dat Vlaanderen dat alleen maar aan zichzelf denkt ? Mijns inziens is de heer De Batselier niet veranderd. Hij heeft alleen maar een aantal conclusies getrokken, zoals anderen dat binnen hun partij deden, denk maar aan de heer Verhofstadt binnen de VLD. Zo zet men bakens om tot een gesprek te komen en vooruitgang te boeken. Als we pleiten voor een confederaal model, dan behelst dat in elk geval het aanbieden van de samenwerking met anderen binnen de confederatie. Een confederatie veronderstelt dat men met de anderen praat, overlegt en samen dingen doet. Daarom betreur ik dat de recentste communautaire discussies bij sommige Vlamingen een schuldbesef hebben losgeweekt. Een volwassen Vlaamse gemeenschap hoeft helemaal geen schuldgevoelens te hebben : ze kent haar verplichtingen en ze kent haar kracht.

Om te slagen in dit project hebben we de intelligentsia nodig, hebben we de ondernemers nodig, de vakbonden en de sociale organisaties, de burgers en de pers. Om te slagen hebben we ook buiten Vlaanderen, in Wallonië meer bepaald, gesprekspartners nodig. Dat zal makkelijker zijn als Wallonië zijn beeld dat het van Vlaanderen

heeft, kan bijstellen. Wallonië moet een correct beeld van Vlaanderen hebben, dat niet onderhevig is aan een eng partijpolitieke benadering, zoals dat ook ginds al te vaak het geval is. Als we ons imago internationaal willen opkrikken, moeten we de internationale wereld dringend duidelijk maken dat Vlaanderen openstaat voor die wereld, en er niet van is afgekeerd.

De heer André Denys : Mijnheer Van Grembergen, ik waardeer uw oproep tot partijgrensoverschrijdende initiatieven om te komen tot meer Vlaamse autonomie. Op een bepaald ogenblik zei u echter het niet eens te zijn met de heer De Croo. U hebt niet uitgelegd waarom u het niet met hem eens bent. De heer De Croo beaamt wat ik vanmorgen al heb gezegd. Er bestaan hierover afspraken tussen alle fracties van de VLD, zowel in de Kamer, als in de Senaat en het Vlaams Parlement. U probeert de heer De Croo in een verkeerd daglicht te plaatsen.

De heer Paul Van Grembergen : Ik zal mijn mening verduidelijken. Deze morgen sprak de heer De Roo over de planning voor 1999. Hij zei hierbij heel duidelijk dat de CVP ervan uitgaat dat er geen federale regering kan komen zonder drastische stappen vooruit op het vlak van de staatsvorming en de fiscaliteit. Zo heb ik zijn woorden van vanmorgen begrepen. In de nota van de heer Verhofstadt werd eenzelfde stramien en scenario uitgetekend : geen federale regering zonder invulling die beantwoordt aan deze verzuchtingen. Uit de verklaringen van de voorzitter van de VLD, de heer De Croo, blijkt dat hij eerst een Belgische onderhandelingsronde wil, alvorens er tussen de Vlaamse partijen een strategie wordt overeengekomen en er een daadwerkelijke invulling van de toekomst is. Mijnheer Denys, u mag het me niet kwalijk nemen : het is goed dat u verduidelijkingen aanbrengt, maar het zou beter zijn dat de heer De Croo de situatie rechtzet.

De heer André Denys : Ik herhaal nogmaals wat ik vanmorgen al zei : we onderschrijven een drievoudige aanpak. Volgens deze aanpak proberen we samen met de verschillende fracties in het Vlaams Parlement tot een eensgezind standpunt te komen. Ook de partijvoorzitters streven ernaar om in alle geledingen van alle Vlaamse partijen eenzelfde standpunt in te nemen. Wij alleen kunnen immers niet beslissen : we kunnen hier vrijblijvende discussies voeren, maar we moeten de beslissingen hard kunnen maken op federaal vlak. Het is dan ook noodzakelijk dat we niet alleen hier tot een consensus te komen. Over alle fracties van de Vlaamse partijen heen moeten we tot een consensus komen.

Denys

We vinden het bovendien gevaarlijk om tot 1999 te wachten voor een oplossing. Ten eerste, we vrezen dat via de volmachten een aantal zaken zullen worden gebetonneerd en dat dit het gesprek in 1999 zal bemoeilijken. Ten tweede, bij een regeringsvorming zal het scenario zo verlopen dat het tot een botsing komt tussen de twee gemeenschappen. Wij kiezen om tijdens de zittingsperiode op een zinvolle wijze via dialogen tot resultaten te komen. Deze krachtlijnen werden duidelijk in onze partij afgesproken en tot dusver heb ik nog geen andere stemmen horen opgaan.

De heer Paul Van Grembergen : Mijnheer Denys, ik geloof dat u meent wat u zegt. Ik blijf erbij dat het goed zou zijn als de heer De Croo identiek hetzelfde zegt, wat ik nog niet gehoord heb. Breng dan ook die boodschap over.

Ik wens nog iets te zeggen over de IJzertoren. De IJzertoren is het memoriaal van de Vlaamse beweging en is bij decreet erkend. Het is het vredesmonument van alle Vlamingen. De manier waarop sommige heren en dames zich daar hebben gedragen, is onaanvaardbaar. Mochten burgers in dit land zich zo hebben gedragen op een Amerikaans kerkhof van de eerste wereldoorlog of op een Engels kerkhof van de tweede wereldoorlog dan zou dat onvoorstelbaar zijn. Ten eerste, het zou niet gebeurd zijn en ten tweede, men zou het niet gedurfd hebben om dit te doen. Het is in elk geval een schande. Zij die beweren dat eigen volk eerst komt, hebben op de dodenweide van Vlaanderen bewezen, maar op een schandalige manier, dat ze zich daar meer konden permitteren dan op een Amerikaans, een Engels, een Frans of een Duits kerkhof. Dat zou men daar niet gedaan hebben. We hopen dat het Vlaams Parlement en ook de regering daarvan afstand neemt. We hopen dat het voor eens en altijd duidelijk mag zijn dat we genoeg van zo'n dingen hebben. Internationaal kunnen we zo iets niet gebruiken. In een democratisch Vlaanderen anno 1996 is dit een oneer die wij niet langer willen dragen. *(Applaus bij de VU en de VLD)*

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer Jos Geysels (Op de tribune) : Ook ik wil de gevoelens van onze fractie vertolken wat betreft de algemene sfeer. Wat ons de afgelopen maanden heeft beziggehouden, is woede, machteloosheid en bescheidenheid.

Woede over wat er gebeurd is, over de verantwoordelijkheid van diegenen die het zover hebben laten komen, over diegenen die het nu oppoortuun achten

het leed als een instrument van politieke marketing te gebruiken.

Machteloosheid tegen een adderkluw van prestige, ongecontroleerde machtsposities en een systeem waarbij de scheiding van de machten getransformeerd werd in de eenheid van machtspolitiek.

Bescheidenheid omdat de politiek nogmaals de les krijgt dat ze niet alles kan beheersen, dat ze zich niet langer kan opstellen als de functionaris van de mensheid. Het is dus niet makkelijk om bij de bespreking van deze Septemberverklaring de gewone toon aan te slaan of over te gaan tot de orde van de dag zeker op het moment dat er van deze orde weinig te merken is.

De gebeurtenissen van de jongste weken mogen echter niet leiden tot vrijblijvend gemoraliseer of beperkt tot breed uitgesmeerde boetedoeningen. Sereniteit in het debat is geen synoniem voor onduidelijkheid, de noodzaak om te besturen niet hetzelfde als gewoon verder doen en de bescheidenheid geen alibi om niet te handelen.

Als kinderen worden bedreigd, moeten we handelen. Dan moet de bezorgdheid terug te vinden zijn in het politiek handelen, dus ook in de begroting. Als de zaak Cools een netwerk blootlegt van een arrangementscultuur, dan is het niet het moment om te zeggen dat dit in Vlaanderen ondenkbaar is, maar wel het moment om inzake de politieke cultuur een veranderingsproces uit te werken.

Vanuit deze optiek heb ik een aantal aanmerkingen bij uw verklaring, mijnheer de minister-president, en bij de begroting. U bent begonnen bij de fundamentele problemen die vanuit de samenleving worden gesteld. Daarin hebt u volkomen gelijk. Maar die houding heb ik bijna niet meer teruggevonden in de volgende hoofdstukken. Business as usual. Vooral business. Ik citeer uw tekst. Groeien vandaag betekent niet gewoon voortzetten, herhalen, beschermen zoals vroeger. Daarin hebt u alweer gelijk. Maar toch geeft u in de volgende paragraaf weer de indruk dat we om het goed te doen, hetzelfde moeten doen als vroeger, alleen ietsje meer. De vraag is : is dat juist ?

Ik wil een eigenaardige zin uit uw Septemberverklaring aanhalen. De groei van de werkgelegenheid gaat nog altijd gepaard met een hoge werkloosheid. We moeten nadenken over de draagwijdte van deze zin, over de indruk die dat maakt bij de bevolking ? Die zin zegt veel meer over de rol van de politiek dan we statistisch zouden durven vermoeden. Er is inderdaad in de periode '88-'94 werk bijgekomen, niet in de landbouw, niet in de indus-

Voorzitter

trie maar vooral in de dienstensector waar de positieve evolutie nu dreigt stil te vallen. Bovendien blijkt uit cijfers van het HIVA en van het laatste jaarboek dat de netto-aangroei van jobs vooral te maken heeft met arbeidsherverdeling en werk-scheppende maatregelen van de diverse overheden. En toch blijft u uitgaan van de idee dat meer ondernemingen automatisch meer banen zullen scheppen. Micro-economisch gezien is dat een feit : een beginnende onderneming schept jobs. Maar is het macro-economisch niet hoe langer hoe meer een veronderstelling ? Als we bovendien de werkloosheidscijfers van de VDAB van dezelfde periode bekijken, zien we dat ondanks de oplevende conjunctuur – zoals u het noemt, mevrouw Demeester noemt het een aarzelende conjunctuur – het aantal werkzoekenden op 350.000 stagneert en het aantal uitkeringsgerechtigde werklozen op 216.000. Dat zijn de cijfers van de jongste weken. Men focust nogal eens op de statistische gegevens en vergeet dat niet-uitkeringsgerechtigde werklozen ook werkzoekenden zijn. Is het dan niet het moment om, met het oog op deze feiten, na te denken over de premissen van deze economie en over het sociaal-economisch handelen dat daaruit volgt ? Zitten we, wat dit betreft nog op het juiste spoor ? Kunnen we ons dan tevreden stellen met de in deze begroting voorgestelde maatregelen ? Er is sprake van een extra budgettaire inspanning van 4,5 miljard frank voor werkgelegenheid. Kunt u ons duidelijk maken waarin de extra inspanning schuilt ? Een aantal opgesomde maatregelen werden al aangekondigd in het voorjaar. Ik denk aan de 1.400 werkervaringsplaatsen, de 900 miljoen in de social profit-sector. Kortom, waar zitten de extra's ? Vorig jaar sprak u over een budget van 6, nu over 7 miljard frank. Waar zit dat miljard extra ? Gaat het om een verschuiving of om een surplus ?

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer de voorzitter, waarde collega's, ik wil deze vraag beantwoorden. Ik heb inderdaad gezegd dat we voor 1997 een bedrag van meer dan 4 miljard frank uittrekken. Er was afgesproken dat twee keer 3 miljard frank zou worden ingeschreven ; zowel in 1996 als in 1997, 3 miljard frank. In 1996 zullen we niet de volledige 3 miljard frank uitgeven. Het is goed dat we dat klaar en duidelijk zeggen. Dat heeft onder meer te maken met een maatregel in de social profit-sector, waarbij ons uitgangspunt is dat zowel het federale als het Vlaamse niveau zijn aandeel in de bijdrageverlaging moet waarmaken.

Op dit ogenblik zitten we niet zomaar af te wachten. Opdat zo'n maatregel ook echt effect zou hebben, moeten dus twee initiatieven aan elkaar worden gekoppeld. Het gaat hem dus niet om 3 miljard frank plus 4,5 miljard frank. Ik vermoed dat, bekeken over die twee jaren, het bedrag van 7 miljard frank zal worden benaderd. Het zal dus niet gaan om 3 plus 4,5 miljard frank. Voor 1996 zal het uitgegeven bedrag de 3 miljard frank niet bereiken ; maar beschouwd over de jaren 1996 en 1997 zal het bedrag in elk geval de 6 miljard frank overstijgen – zonet de 7 miljard frank benaderen.

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer Jos Geysels : We zullen het debat daarover in de commissies voor Financiën en voor Werkgelegenheid voortzetten. Dit is erg belangrijk, al was het maar om het debat op een correcte manier te kunnen voeren. Ik kreeg immers de indruk dat we te veel optellen. Ik vind toch dat er ook wat moet worden afgetrokken.

Er resten me nog enkele vragen. We hebben lang gediscussieerd over die 1,5 miljard frank ; over de maatregel inzake de vennootschapsbelasting, die uw minister van Economie had voorgesteld. Wetende dat dit initiatief geen vervolg krijgt – en afgezien van de ideeën die daaromtrent vandaag in het dagblad De Standaard worden geuit – stel ik vast dat in de begroting 750 miljoen frank wordt ingeschreven voor zogenaamde reconversie-opleidingen in de ondernemingen. Ik vraag me af – en dan sluit ik me aan bij wat de heer Denys hier vanmorgen heeft gezegd – of dit wel een taak van de overheid is. Moet de overheid dit soort van opleidingen, die binnen de ondernemingen zelf worden gegeven, financieren ? Men weet dat, in tegenstelling tot andere Europese landen, onze ondernemingen slechts 0,18 percent van de loonmassa voor dergelijke opleidingen reserveren.

Mijn vraag is dus eenvoudig – ik hoop dat de heer Denys het mij niet kwalijk neemt dat ik met zijn ideeën flirt – of het wel tot de kerntaken van de overheid behoort om, rekening houdende met de schaarse middelen uitgetrokken voor een werkgelegenheidsbeleid, daarvoor in 750 miljoen frank te voorzien ?

Ik verwijs vervolgens nog naar wat de heer De Roo vanmorgen heeft gezegd in verband met het respect voor moties en resoluties die in het parlement zijn goedgekeurd. Vlak voor het reces hebben we een belangrijke resolutie goedgekeurd. Die resolutie is geïnspireerd op het Verdrag van Leuven. Daarbij komen twee zaken aan de orde. Ten eerste : de drastische vermindering van de werk-

Geysels

loosheid met 3 tot 5 percent is een doelstelling van de regering. En ten tweede : we vragen dat de Vlaamse regering deze doelstelling als beleidsnorm zou hanteren. Dat is natuurlijk een concrete vertaling van de doelstelling. Ik vraag me dus af of de Vlaamse regering deze resolutie au sérieux neemt, en zo ja, welke stappen ze van plan is te zetten om een gefaseerd beleid uit te werken ter verwezenlijking van die doelstelling. Ik heb dat in de tekst alleszins niet teruggevonden. Mocht het antwoord negatief zijn, dan hebben normen, zoals de meesternorm, geen zin. Anders geformuleerd : het Verdrag van Maastricht dreigt dan het Verdrag van Leuven weg te drukken.

We moeten bovendien vermijden dat het signaal van het nultekort in 1998 de ultieme boodschap is die de bevolking meekrijgt. Minister Demeester-De Meyer parafaserend, wil ik zeggen dat budgettaire beloftes misschien niet tot monetaire schulden leiden, maar evenmin de breuk met de civiele maatschappij verkleinen.

Het maatschappelijk passief is er en komt dagelijks tot uiting bij de bevolking die wel het aanbod van de producten ziet stijgen, maar niet de kwaliteit van het leven. Ze hebben geen tekort aan hifi-toestellen, maar wel een tekort aan stilte. Er zijn veel kinderen die geen tekort hebben aan speelgoed, maar wel aan veilige straten om te spelen, kwaliteit en duurzaamheid dus.

De vraag is of we de goede boodschap geven met de nadruk voortdurend te blijven leggen op dat monetaire. Dit debat gaan we voortzetten in de commissie Financiën en in de commissie voor Werkgelegenheid. In ieder geval is dit belangrijk, alleen maar voor de voorstelling om het debat op de juiste manier te voeren. Ik kreeg de indruk om de optelling te maken, maar ik vermoedde reeds dat we overall moesten aftrekken.

De voorzitter : Minister Demeester-De Meyer heeft het woord.

Minister Wivina Demeester-De Meyer : Ik kan uw analyse volgen, maar het is ook duidelijk dat door het feit dat u de schuld in Vlaanderen hebt beperkt en ze niet laat groeien, u jaar na jaar een nieuwe ruimte krijgt. Maar als ik goed geluisterd heb naar het debat, zijn er andere fracties die zeggen dat we sterker groeien dan ooit tevoren, we hebben ook meer middelen. Maar dat we dit jaar een groei kunnen hebben van 1,9 percent globaal, heeft onder meer te maken met het feit dat we de schuld binnen de noodzakelijke klijlijnen hebben gehou-

den en in de toekomst nog zullen doen. Dus betekent, beloften maakt geen schuld, dat je nog verder zou kunnen gaan. U creëert dus vanaf nu ruimte om nieuwe uitdagingen aan te pakken. Een bewijs daarvan trouwens is dat in feite via de begroting een grotere tewerkstelling mogelijk is gemaakt.

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer Jos Geysels : Minister Demeester, er is hier niemand, in geen enkele fractie, die eraan denkt, dat wij het geld langs deuren en ramen moeten laten buiten vliegen. Er is weinig discussie over de SERV-norm. Er is iets meer discussie over de eerste meesternorm. Er is nog meer discussie over de laatste variëteit van de meesternorm. Daar gaan we nog over discussiëren in de commissie Financiën, omdat ik het daar ook niet mee eens ben. Men zegt de bevolking dat we naar een nul-tekort gaan. We zullen de Maastricht-normen halen, maar de vraag is of dit soort boodschappen hét appel is dat aan de bevolking moet gegeven worden.

De voorzitter : Minister Van Rompuy heeft het woord.

Minister Eric Van Rompuy : Mijnheer Geysels, we moeten rekening houden met wat we nu meemaken in de federale regering, dat men al jarenlang een sanering moet doorvoeren. Inzake fiscaliteit, kosten en ruimte voor nieuwe initiatieven – denk aan justitie – weegt de loodzware tienduizend miljard frank op die federale regering. Dan zeg ik dat de historische verdienste van minister Demeester-De Meyer is dat het begrotingstekort in Vlaanderen in 1998 tot nul zal worden herleid. Zo zullen we de toekomstige Vlaming niet opscheppen met een schuldenlast waardoor we in het jaar 2000 geen enkel nieuwe initiatief kunnen nemen.

Tot nu toe hebt u geen enkel alternatief groeimodel aangebracht. Als we in de volgende jaren, in het jaar 2000, als Vlaanderen initiatieven willen nemen, dan is het nultekort een heel belangrijke optie omdat we dan ruimte zullen hebben om een aantal dingen te doen en zullen we ons geld niet moeten gebruiken om de schulden af te betalen.

De heer Jos Geysels : Mijnheer de voorzitter, we kunnen natuurlijk een debat aangaan over de normen die deze regering hanteert en over het nultekort in 1998. Ik baseer me in dat geval op de meest recente administratieve nota van de SERV. Daarin wordt de vraag gesteld of het wel verstandig is om 89 percent van de extra middelen, ten gevolge van het Sint-Michielsakkoord, te besteden aan de afbouw van de schuld. Slechts 11 percent wordt besteed aan beleidskredieten. De SERV suggereert

Geysels

dat die verhouding anders had kunnen liggen en dat de beleidsruimte iets groter had mogen zijn.

Dat hoeft nog niet te betekenen dat Vlaanderen vanaf 1998 op een gigantische schuldenberg afstevent.

Minister Eric Van Rompuy : Zo begint het altijd. Ook in 1973 redeneerde men op die manier.

De heer Jos Geysels : Dat hoeft u me niet te vertellen.

Mevrouw Nelly Maes : Wie bedoelt de minister met men ?

Minister Eric Van Rompuy : Ik bedoel daarmee ook mijn partij. Op het einde van de jaren zeventig heb ik daaromtrent als voorzitter van de CVP-jongeren bepaalde ministers aangevallen. In die tijd is men begonnen met conjuncturele tekorten. Men vond dat men zich wel kon veroorloven om op een Keynesiaanse manier enkele tekorten te laten ontstaan, aangezien de conjunctuur laag was. Die tekorten hebben zich echter opgestapeld en resulteerden in een grote schuld.

Als Vlaanderen nu op dezelfde manier zal optreden, zullen we opnieuw de komende generaties belasten. Ongeacht de conjunctuur moeten we een begroting in evenwicht indienen, net zoals elke gemeente of instelling dat moet doen. (*Applaus bij de CVP en de VLD*)

De voorzitter : De heer Geysels heeft het woord.

De heer Jos Geysels : Mijnheer de voorzitter, ik heb deze algemene bedenking niet geformuleerd met de bedoeling een uitvoerig debat te voeren over de budgettaire normen die worden gehanteerd. Ik vind dat laatste weliswaar een belangrijke discussie. Minister Van Rompuy antwoordt echter op iets dat ik niet heb beweerd. (*Opmerking van minister Eric Van Rompuy*)

Ik heb een poging gedaan om het begrip duurzaamheid in het debat te betrekken. Ik citeer even uit MINA 2. Daardoor wordt gezegd dat milieuproblemen uit hun maatschappelijke context gelicht en het milieudebat wordt toegespitst op de gevolgen van beslissingen in andere sectoren. Einde citaat.

Dat zie ik ook nu weer gebeuren. Ik geef enkele voorbeelden. Dat minister Kelchtermans de verbrandingscapaciteit wil verminderen, keuren we

absoluut goed. We begrijpen echter niet waarom in de budgetten van het MINA-fonds zo weinig preventie te bespeuren valt. Slechts 8 percent van de lopende en 10 percent van de kapitaaluitgaven gaat naar preventie. Evenmin begrijpen we waarom we binnenkort een verpakkingsdecreet moeten goedkeuren waarin preventie en hergebruik niet tot de hoogste prioriteiten behoren. We begrijpen ook niet dat we een decreet zullen goedkeuren waarin aan één firma een monopolie wordt gegeven voor de verwerking van verpakkingen. Fost-plus wordt zo een soort Aquafin-plus. Wat ik ook niet begrijp, is het hoofdstuk over energie. Misschien ligt het aan de beknoptheid, maar het enige wat er staat is dat er een nieuwe instelling komt. We weten nu al dat we de zeer minimale CO₂-reductie niet zullen halen. Tenslotte begrijp ik nog altijd niet waarom men, terwijl men het over duurzame ontwikkeling heeft, blijft vasthouden aan het Fenix-project en vermoedelijk ook 1 miljard frank heeft begroot voor binnenstedelijke commerciële centra.

De regering heeft de knoop niet doorgemaakt in verband met de milieueffingen. De minister van Begroting heeft in 1994 gevraagd om te beslissen wat er zou gebeuren met de milieueffingen ter financiering – helaas – van Aquafin. In de commissie voor Leefmilieu is er uitputtend gedebatteerd over de opportuniteit, de manier en de finaliteit van deze heffingen.

Ik denk dat vanuit verschillende fracties belangrijke suggesties zijn gedaan. Wat zien wij echter ? Er gebeurt niets. Ik kijk naar de minister van Economische Zaken wanneer ik stel dat het feit dat er niets gebeurt, ons zal hypothekeren met een schuld van 16 miljard frank in 2000. Gezien ons contract met de privé-firma Aquafin zullen we dat bedrag hoe dan ook moeten betalen. Dat alles baart me zorgen. Waarom heeft men deze knoop niet doorgemaakt, want ook hier is elk uitstel schadelijk. Ofwel zal men – en nu citeer ik de SERV – de milieueffingen enorm moeten verhogen, ofwel zal het milieubeleid moeten worden afgebouwd. Ook wat dit betreft, vraag ik duidelijkheid.

De kwaliteitseis voert ons terug naar het eerste gedeelte in de Septemberverklaring. Daarin zegt de minister-president dat het er op aankomt bij kinderen en jongeren de mondigheid en de weerbaarheid te verhogen. Wij volgen hem graag hierin, ook als hij oproept tot sereniteit in dit debat. Maar zoals reeds gezegd, sereniteit kan niet leiden tot onduidelijkheid. Vlaanderen heeft bevoegdheden om de rechten van kinderen te versterken, om hun klachten beter en professioneler te behandelen, om hun vraag naar hulp beter te beantwoorden. We kunnen menselijkheid niet opleggen en onmense-

Geysels

lijkheid niet per decreet opheffen. We kunnen wel, om het in economische termen te zeggen, de omgevingsfactoren, stimuleren. Ik denk aan talrijke initiatieven van collega's inzake de vertrouwensartsencentra, de kinderombudsman en slachtofferhulp. Concrete voorstellen hieromtrent bestaan. Mevrouw Van Den Heuvel heeft berekend wat een minimale inspanning terzake zou kosten. Dat blijkt ongeveer 230 miljoen frank te zijn. Dit cijfer is uiteraard voor discussie vatbaar. Ik wil niet anticiperen op het nakende debat in de commissie voor Welzijn, maar we zouden niet begrijpen dat er geen extra inspanning mogelijk is wanneer we ons tegelijkertijd wel solidair verklaren met het lijden van de kinderen. De budgettaire ruimte zowel als de politieke wil zijn aanwezig. Ik hoop dan ook dat de collega's in deze commissie een budgettaire oplossing zullen vinden voor de concrete invulling van de concrete bevoegdheden die tegemoetkomen aan de concrete vraag.

Tenslotte, naar aanleiding van wat de heer Van Grembergen net gezegd heeft, citeer ik de Zuid-Afrikaanse schrijver Breyten Breytenbach. Die omschreef identiteit als, iets tussen van waar we komen en naar waar we gaan. Identiteit is volgens Breytenbach dus een evoluerend, relatief en open begrip, dat nooit definitief kan ingevuld worden, laat staan veralgemeend kan worden tot een politiek criterium om bijvoorbeeld een vijandbeeld op te roepen. Het is vanuit deze instelling dat we binnen een federale context geen probleem hebben met wat minister Van Rompuy ooit als een basisdecreet omschreef, een charter waarin Vlaanderen omschrijft wat haar grondhoudingen zijn, verduidelijkt wat de grondvesten zijn van de institutionele context waarin de democratie beweegt. Grondwetgevende autonomie is inderdaad een kenmerk van andere federale staten. Het bestaat in Duitsland, Zwitserland en Oostenrijk, al kun je die voorbeelden natuurlijk niet volledig extrapoleren. Die autonomie wordt echter niet als een hefboom gebruikt om de federale context zomaar op te blazen, maar wordt gehanteerd om de bevoegdheden waarover men beschikt voldoende grond te geven. Op deze manier wordt de link gelegd tussen het institutionele en het inhoudelijke, tussen het staatsvormende en het maatschappijhervormende en vermijdt men een verkeerde beeldvorming aan de andere kant van de taalgrens.

Het gaat dus niet alleen om de voorbereiding van de dialoog tussen de gemeenschappen, maar evenzeer om de versterking van de dialoog met de bevolking in Vlaanderen. Als in de wetenschappelijke studie die vorige week werd gepubliceerd,

wordt gepleit voor onder meer – mijn opsomming is onvolledig – de verdere versterking van het parlement, voor de mogelijkheid om een referendum te organiseren, voor het verminderen van bepaalde vormen van politieke cumulatie en het verlenen van stemrecht voor migranten, dan zou dit een stap naar meer democratie en meer emancipatie kunnen betekenen. Ook al vindt onze fractie het vreemd dat, toen die zaken vroeger ook in dit Vlaams Parlement ter sprake kwamen, het enthousiasme iets minder groot was, om het wat cynisch te zeggen. In dit verband denk ik onder meer aan het stemrecht voor migranten. Het zijn deze emancipatorische gedachten die aansluiten bij de beweging van de Vlamingen, met hun verwachtingen, met hun creativiteit, met de problemen waarmee ze dagelijks worden geconfronteerd. Mijnheer Van Grembergen, het zijn deze gedachten die democraten, ondanks hun meningsverschillen, met elkaar verbinden ; die hen onderscheiden van anderen, die het separatisme als breekijzer gebruiken om van een multicultureel, pluralistisch landschap een monoculturele, onverdraagzame samenleving te maken. (*Opmerking van de heer Filip Dewinter*)

Ik ben al blij dat u niet fluit. Dames en heren, we hopen ook dat dit de stimulans betekent voor de democratische fracties om de nieuwe politieke cultuur, die ook in Vlaanderen op de politieke agenda staat, niet te vertragen. Zeker als we weten – en ik citeer hier een van de auteurs van de proeve tot staatsvorming – dat we voor een aantal zaken geen nieuwe staatsvorming, geen nieuwe bevoegdheden nodig hebben, maar wel politieke moed.

Mijnheer de voorzitter, vorige week heeft premier Dehaene tijdens het debat in de Kamer verklaard dat zijn regering misschien teveel de nadruk heeft gelegd op de Maastrichtnorm en andere belangrijke maatschappelijke problemen heeft onderschat. De volgende weken zal in het federale parlement duidelijk worden of en in welke mate dit tot waarneembare resultaten leidt. Vandaag hebben we het hier over de Vlaamse begroting. We hebben geen groot enthousiasme betoond over deze begroting. De coalitie zal waarschijnlijk in 1998 inderdaad een nultekort halen en misschien kunnen er dan ook nog afcentiemen komen. En waarschijnlijk zullen we de Maastrichtnorm bereiken. De regeringskaraan trekt voort. Maar, mijnheer de minister-president, toch merken we dat men voortgang met vooruitgang verwacht : vooruitgang die wordt versmald tot voortgang, tot beweging om de beweging, groei om de groei, productie om de productie. Om het met de Nederlandse auteur Ton Lemaire te zeggen : op die manier lijken economische groei en toename van de productie de versmalde vormen te zijn

Geysels

van wat de Verlichting ooit droomde als authentieke menselijke vrijheid en zelfverwerkelijking. Einde citaat. Misschien, gezien wat er nu op de achtergrond, buiten deze glazen koepel gebeurt, is het nodig om de begroting eveneens te bekijken vanuit die minder versmalde vormen, om de waarden te bevrijden van dit keurslijf. Want als een economie niet op mensenmaat wordt georganiseerd, als de trefwoorden rendement, winst en concurrentie zijn, dan hoeft het ons eigenlijk niet te verbazen dat we terecht komen in een harde samenleving, waar bovendien met een harde munt op geen enkele wijze een stap wordt gezet naar meer menselijkheid. Ik wil u vragen ook eens op die manier de begroting te bekijken en dan de evaluatie te maken, waarbij we zullen zien op welke manier we andere wegen kunnen bewandelen. Dit is mijns inziens de aanzet tot dit debat gedurende de volgende weken. (*Applaus bij AGALEV*)

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, waarde collega's, dit is het eerste gedeelte van het politieke werkjaar. In de Septemberverslaring heb ik de krachtlijnen van het regeringsbeleid naar voren gebracht. Dit is geen verzameling van goede intenties ; het is evenmin een boodschappenlijstje. Uit deze verklaring blijkt duidelijk de wil van de Vlaamse regering om wat in het regeerakkoord staat, ook stelselmatig uit te voeren. Bovendien blijkt ook duidelijk dat de regering terdege rekening houdt met de budgettaire consequenties. Het debat van vandaag is het insteek-aanzet-debat naar dat budgettaire aspect. De historische opdracht van een parlement is immers op de eerste plaats het geven of onttrekken van middelen aan diegenen die een beleid voeren.

Ik dank de voorzitters van de twee meerderheidsfracties. Ik maak nu een onderscheid tussen meerderheid en oppositie. Het doet echter geen afbreuk aan de nieuwe politieke cultuur als dit op het juiste ogenblik gebeurt. Het vormen van een meerderheid is niet enkel een mathematisch gegeven. Het is het uitwerken van een consensus vanuit een aantal prioriteiten, het gezamenlijk uitzetten van de lijnen, en daar dan ook naar te handelen. Ik ben verheugd dat de voorzitters van de twee meerderheidsfracties op een kritische en genuanceerde manier hun onwrikbaar vertrouwen hebben uitgedrukt in de Septemberverslaring én in de eerste fase van de uitvoering ervan. Zowel de heer De Roo als de heer Bossuyt hebben duidelijk aangegeven dat ze het volledig eens zijn met de lijnen die

de Vlaamse regering heeft uitgezet. Ze hebben natuurlijk ook een aantal aandachtspunten naar voren gebracht op het gebied van onderwijs, ruimtelijke ordening en milieu. Verder vragen ze ook minder bureaucratie en meer deregulering, met behoud van de normen. Ze vragen ook aandacht voor de zwakken in onze samenleving en voor de verdere institutionele evolutie.

De heer Bossuyt had het over een noodzakelijk streng begrotingsbeleid. Hij pleitte voor een voorzichtig omspringen met de middelen, maar wel met de nodige ruimte voor de klemtonen die vanuit zijn fractie naar voren worden gebracht. Hierover bestaat binnen de coalitie een grote eensgezindheid. Mijnheer Geysels, we doen dit niet om budgettaire orthodoxie tegengesteld te maken aan menselijkheid. Ik vind dat u een zeer gevaarlijke tegenstelling oproept wanneer u beweert dat het beleid menselijker zou worden als er laxistischer zou worden opgetreden. Dit geloof ik niet.

Het is ook een zaak van sociale en economische verantwoordelijkheid om toekomstige generaties op te zadelen met, en ik wik mijn woorden, een stuk aanlokkelijke gemakzucht van die generatie die de verantwoordelijkheid moet dragen om beslissingen te nemen over het budget. De gemakkelijkste weg bestaat erin dat we niet zouden zien wat er achter de volgende jaren schuilgaat. In dat verband ben ik ervan overtuigd dat de drievoudige norm geen technische, maar wel een menselijke benadering is, die de zekerheid inbouwt dat we de behoeften van de komende jaren kunnen waarmaken.

Vanuit de oppositie kwamen een aantal kritische reacties, maar het verheugt me dat men ten aanzien van bepaalde punten uit de Septemberverslaring en de begroting, een positief geluid heeft laten horen.

Met de heer Denys zitten we op dezelfde golflengte wanneer het gaat over het economische luik. Vlaanderen moet inderdaad een ruimte zijn waar het goed is om te ondernemen. De politiek op het vlak van wetenschap en ontwikkeling, economische maatregelen enzovoort, gaat zelfs dieper dan dat. Wanneer we de statistieken van de afgelopen tien jaar bekijken, stellen we vast dat Vlaanderen het weliswaar niet zo slecht doet, maar dat de sterkste periode zich ongeveer vier jaar geleden situeert. We moeten bijgevolg nieuwe economische spierkracht opbouwen. Ondernemen in de toekomst zal op een andere leest geschoeid zijn. Er zal meer eigen initiatief nodig zijn en minder vreemde investeringen. De heer Denys zegt dat een en ander baadt in een zeker onbehagen waarin niet alles

Van den Brande

kan. Ik voel me geveleid dat hij de vergelijking maakt met de troonrede in Nederland, maar hij pleit voor een niet meer homogeen bevoegdheids-pakket. Alle bevoegdheden zouden dus bij één overheid worden gelegd.

Onze situatie is anders. We mogen de twee zaken niet vermengen. De institutionele hervormingen moeten rustig, zeker en duidelijk worden opgebouwd. Ondertussen moeten we handelen naar onze verantwoordelijkheden. Mijnheer de voorzitter, ik denk dat ook u de opvatting deelt dat we ten volle moeten werken met de verantwoordelijkheden die we nu hebben en tegelijk de bakens voor de toekomst moeten uitzetten.

U stelde ten onrechte dat de belastingen in feite verhogen en dat we niet doen wat we zeggen. Ik wil er u even aan herinneren dat de successierechten zullen dalen, niet alleen voor alle gezinnen of particuliere personen, maar ook voor de bedrijven. De onroerende voorheffingen en andere gewestbelastingen blijven stabiel. De registratierechten stijgen, echter niet ten gevolge van een lastenverhoging maar wel door het grotere aantal transacties en de verdere stijging van de activiteiten in de vastgoedsector door de lage rente. De globale Vlaamse fiscale druk zal in 1997 verlagen tegenover de evolutie van het Vlaams Regionaal Product, wat overeenstemt met het orthodox budgettair beleid en de gestelde prioriteiten. Bij de bespreking van de begroting zal het van belang zijn op een aantal van deze elementen verder in te gaan. Nu is het belangrijk aan te geven dat we niet alleen tot een nulsituatie willen en zullen komen in 1998, maar dat we dit doen uit economische, sociale en menselijke overwegingen.

Ik kom later terug op een aantal contradicties in dit land, waarover u een aantal opvattingen debiteerde.

Mijnheer Dewinter, ik geloof dat we fundamenteel gescheiden opvattingen hebben. De gehanteerde strategie is een instrument van de visie die men er op nahoudt. Ons uitgangspunt, niet alleen van de meerderheid maar ook van ikzelf, is het pleiten voor een grotere autonomie, echter niet met de gebalde vuist of in een volstreekte confrontatie. De laatste IJzerbedevaart werd een splijtzwam tussen de Vlamingen. Dit bracht een schok teweeg bij de Vlaamse regering. Met bruuft en karakteristiek eigenbelang zette u de dienst aan de gemeenschap volkomen aan de kant.

Mijnheer Van Grembergen, u hebt in een breder perspectief de nadruk gelegd op een nieuwe benadering van de gevoerde politiek tussen meerderheid en oppositie. Ik ben van oordeel dat zulks mogelijk is, en ik wil hier herhalen wat we op het einde van de Septemberverklaring hebben gezegd. Wij wensen een nieuwe samenspraak met alle betrokkenen in de samenleving, in de eerste plaats met ons eigen Vlaams Parlement. Als we ons uit eigen beweging akkoord hebben verklaard over een aantal procedures die nu ook in het reglement vervat zitten, dan is dat niet met tegenzin of met een gevoel dat we onze macht of bevoegdheid afgeven.

Mijnheer Van Grembergen, u hebt een Vlaamse regering die beschikbaar is voor dialoog in de commissies en de plenaire vergadering. De zaken worden bovendien niet bekeken vanuit de grote alwijsheid en het grote gelijk van een meerderheid. Ik ben van mening dat we bewezen hebben dat er aanpassingen kunnen gebeuren aan teksten en voorstellen en ontwerpen van decreet. Samen moeten we proberen goed werk te leveren ten dienste van de bijna 6 miljoen Vlamingen.

Mijnheer Geysels, u hebt – net als vele anderen – terecht gewezen op het belang van de tewerkstelling. Het Charter van Leuven is een gegeven met een duidelijk perspectief: we streven voor het jaar 2003 de halvering van de werkloosheid na. We zullen in dat verband ook de nodige stappen zetten. Ik ben ervan overtuigd dat het geprofileerde economische beleid dat de Vlaamse regering wil voeren hiertoe de mogelijkheid biedt.

We moeten ons vandaag richten op de essentiële zaken, die vervat zitten in de vijf prioriteiten die we naar voren hebben geschoven.

Ten eerste, het gaat om groeivermogen en werkgelegenheid. Het is de taak van alle regeringen, regio's, deelstaten en landen om daarop de grootste nadruk te leggen. Daarvoor zijn geen wonderen voorhanden, we moeten hiertoe ons handelen aan een zekere continuïteit onderwerpen en nieuwe accenten leggen.

Ten tweede, er is het milieu, de natuur en de ruimtelijke ordening. We moeten oog hebben voor het evenwicht tussen de ruimte om de ruimte – sta me toe het zo uit te drukken – en de ruimte voor ondernemen.

Ten derde, we streven naar leefbare steden, gemeenten en dorpskernen. Dit is het dichtste menselijke weefsel binnen een gemeenschap: wat

Van den Brande

er in wijk of buurt gebeurt, ten aanzien van de plaats waar we ons beroep uitoefenen.

De kwaliteit van leven, onderwijs, welzijn en gezondheid en die bestuurskracht zijn de essentiële pijlers. We moeten hier aandacht voor hebben in een nieuwe aanpak van algehele samenwerking.

Het is van het allergrootste belang dat we ons niet laten afleiden van onze taak. De begroting getuigt van continuïteit. Continuïteit in veranderende omstandigheden is hoe dan ook vooruitgang. Het zou heel aantrekkelijk zijn om in veranderende omstandigheden heel snel van tactiek te veranderen. De visie blijft echter onveranderd aangaande die vijf prioriteiten, maar meer dan ooit leggen we nieuwe accenten. We doen dat niet alleen vanuit een budgettaire orthodoxie, maar ook wanneer het gaat om eenmalige inkomsten, die enkel leiden tot eenmalige uitgaven. We doen dat dus met het oog op de toekomst.

Iets meer over die toekomst nu. Ik heb vanmorgen al gezegd, en ik blijf bij die overtuiging, dat er maar één goede strategie is om tot meer autonomie te komen, geen autonomie omwille van de autonomie zelf, maar om tot een beter bestuur te komen. Die strategie houdt in dat we een consensus nastreven in ons eigen Vlaams Parlement. Alle fracties hebben zich in meer of mindere mate uitgesproken voor een discussie op basis van mijn nota van 29 februari. Het zou verkeerd zijn om nu, na zes maanden, van strategie te veranderen. We hebben toen een keuze gemaakt, laten we die nu doorzetten.

In de Septemberverklaring heb ik een tijdsperspectief aangegeven door te zeggen dat we tegen eind volgend jaar in staat moeten zijn om op elk van de essentiële punten uit te maken hoe we de dialoog zullen aanpakken. Dat tijdsperspectief is evenwel geen wet van Meden en Perzen. Ik bedoelde daarmee niet dat 23 december 1997 de absolute deadline is, ik wilde gewoon aangeven dat we tijdig aan het werk moeten gaan. Ik bedoelde dat we in de luwte moeten werken en niet op het moment dat er een conflict rijst. Ik bedoelde dat we binnen de zakelijkheid van commissievergaderingen moeten werken en met uitwisseling van argumenten.

We zetten zeker geen vraagtekens bij de solidariteit. De drievoudige solidariteit staat trouwens uitdrukkelijk in mijn nota en in die van de Vlaamse regering. Sommigen proberen ons met een complex op te zadelen door te insinueren dat we ons aan de solidariteit zouden onttrekken. De waar-

heid is anders, de feiten zijn er om dat te bewijzen. We zijn bezig met het invullen van een drievoudige solidariteit ten aanzien van het zuiden van het land. Er is in de eerste plaats de solidariteit die in de Financieringswet ingebakken zit. Er is daarnaast de solidariteit binnen de sociale zekerheid en de solidariteit die voortvloeit uit het geheel van inkomsten, draagkracht en productiviteit. En ten slotte is er de solidariteit die vanuit Europa naar het zuiden vloeit en die dus ook gedeeltelijk met onze middelen wordt gespijsd.

Die solidariteit blijft essentieel, ook in de toekomst, maar dan moet ze voldoende transparant zijn, negotieerbaar en omkeerbaar. Zoiets kan maar in de mate dat de autonomie en de eigen verantwoordelijkheid van de deelstaten vergroten. Solidariteit zonder autonomie biedt onvoldoende perspectief. We moeten nadenken hoe we zinvolle vormen van een grotere eigen verantwoordelijkheid kunnen ontwikkelen. Enkel daarbinnen zal de solidariteit kunnen blijven voortbestaan.

In tegenstelling tot wat er wordt gezegd en geschreven, heb ik nooit gepleit voor twee snelheden. Ik heb wel ter overweging meegegeven dat het mogelijk moet zijn om verscheidene vormen van verantwoordelijkheden in het geheel op te nemen, als sommigen het moeilijk zouden hebben met een grotere eigen verantwoordelijkheid.

Mijnheer de voorzitter, binnen een bepaald tijdsperspectief moeten we tot een consensus proberen te komen, dit op basis van de discussienota waarover in de Vlaamse regering eensgezindheid bestaat. Deze discussienota is geen besloten standpunt van de regering, want dan zouden we de openheid van de dialoog in de commissie en met de oppositiefracties ontkennen.

Ten slotte is het beantwoorden van de vragen uit de samenleving onze essentiële opdracht, wat ik ook al heb gezegd in de Septemberverklaring. Voor de Vlaamse regering is een dialoog met de samenleving essentieel, dit met het oog op haar verantwoordelijkheden en de voor te stellen maatregelen. Deze dialoog omvat op de eerste plaats de dialoog met de vertegenwoordigers van die samenleving, namelijk het Vlaams Parlement. Deze dialoog omvat ook de beschikbaarheid en het efficiënt optreden van onze administratie : dienstverlening moet centraal staan in de Vlaamse samenleving. Deze dialoog omvat tenslotte de luisterbereidheid naar en de dialoog met alle geëngageerde en vaak vrijwillige aandeelhouders van democratie in Vlaanderen.

Van den Brande

We zullen ons niet laten afleiden van onze prioriteiten, we zullen deze voortdurend en vanuit mogelijk vernieuwende inzichten nastreven. Hierbij zullen we aandacht besteden aan de meer dan twintig nieuwe accenten die in deze begroting vervat zitten. Bovendien zullen we dit verwezenlijken in het licht van het akkoord binnen de Vlaamse regering om het project Vlaanderen-Europa 2002 dat al werd aangevat in de vorige periode, geactualiseerd breder uit te tekenen. Samen met de bijna zes miljoen Vlamingen moeten we niet enkel nagaan welke sporen moeten worden ontwikkeld en verstevigd, maar we moeten ook de nodige democratische ruimte hiervoor opzoeken.

De voorzitter : De heer Denys heeft het woord.

De heer André Denys (Op de tribune) : Met veel aandacht heb ik geluisterd naar de antwoorden van de minister-president, en dan vooral naar het antwoord op de drie zeer concrete vragen van de VLD. Wat is uw strategie om te komen tot uw voornaamste doelstelling, de halvering van de werkloosheid ? Wat is uw strategie om te zorgen voor een heropleving van de economie ? Wat is uw strategie om de Vlaamse autonomie concreet uit te bouwen, een autonomie die een groot deel van de parlementsleden wensen ? Het antwoord op de laatste vraag zal ik ook het laatst behandelen. Het wordt me immers steeds onduidelijker wat deze strategie van de minister-president of de meerderheid inhoudt.

Ten eerste wil ik inspelen op uw antwoord over de tewerkstelling, het probleem van de werkloosheid en dat in verband met de economie. U zegt dat de vergelijking met Nederland niet mogelijk is omdat we niet dezelfde bevoegdheden hebben. Het komt erop neer dat we moeten rekening houden met het feit dat we de bevoegdheden delen met de federale regering.

Ofwel creëert u verwachtingen die rekening houden met de eigen bevoegdheden ofwel doet u uitspraken waarbij u een strategie opbouwt voor doeleinden die u kunt bereiken. U hebt zelf gezegd dat u de werkloosheid zou halveren. U creëert zo verwachtingen. Als we dan vragen hoe u die zult inlossen, dan antwoordt u dat we u dienen te taxeren op de zaken die u zelf doet. Dit terwijl u zich er hier, voor het parlement toe hebt verbonden de werkloosheid in Vlaanderen te halveren. Als we louter cijfermatig bekijken dan zien we in augustus 1994, op het ogenblik dat uw regeringsverklaring tot stand kwam, dat er 238.615 uitkeringsgerechtigden volledig werkloos waren. Vandaag is dat ver-

minderd met 20.000. We komen uit op 215.000 tot 216.000. Daarvan zijn er 10.000 zestig-plussers en 10.000 PWA's. U moet nog reduceren tot 120.000 werklozen. Dat betekent dat u nog meer dan 100.000 nieuwe werkplaatsen moet creëren. Ik vraag u zeer concreet : wat is uw strategie terzake ? Ook wat betreft het heropleven van onze economie en het aantrekken van nieuwe investeerders stel ik me vragen. Twee jaar geleden reisde u Europa rond om nieuwe investeerders aan te trekken. Vandaag zegt u dat we geen nieuwe investeringen meer krijgen. Minister Van Rompuy heeft het gezegd in de commissie : de nieuwe investeringen bedragen 0,0. (*Rumoer*)

De voorzitter : Minister Van Rompuy heeft het woord.

Minister Eric Van Rompuy : Ik heb gezegd dat de Japanse en Amerikaanse investeringen, die in grote mate naar de Benelux-landen kwamen, nu verspreid zijn over Europa. De productie-investeringen gaan naar Engeland, Ierland en Zuid-Europese landen. Bijgevolg zullen die niet langer de motor zijn van de economische groei. We zullen zelf meer initiatief moeten ontwikkelen en eigen ondernemingen oprichten. Vandaag kunt u lezen in De Financieel Economische Tijd over de buitenlandse investeringen in Europa. Bekijkt u daar het hoekje België maar, daarin vindt u de getallen van Vlaanderen terug.

Ik ken de cijfers niet uit het hoofd. Het gaat om ongeveer dezelfde bedragen als in Nederland. Laten we dit daarom niet in slogantaal behandelen maar laten we de nuchtere cijfers bekijken, zoals een liberaal zou passen.

De heer André Denys : Inderdaad, vandaar ook dat we vragen : wat is uw strategie ? Hoe zult u die bijkomende 100.000 werkplaatsen creëren ? Ik wacht tevergeefs op een antwoord. Ik gebruik geen slogantaal. Ik probeer uw strategie na te gaan.

Ten slotte, uw strategie om een grotere autonomie voor Vlaanderen te verkrijgen. Ik begrijp niet meer wat hier allemaal aan de orde komt. Vanmorgen zei de heer De Roo dat er geen nieuwe federale regering zal komen zonder een akkoord over nieuwe stappen in de staatshervorming. U stelt het meer genuanceerd, mijnheer de minister-president. De vorming van een federale regering is een gevaarlijk moment. Dat gebeurt eerder in een conflictueuze toestand dan in dialoog. Daarin hebt u gelijk. Ik las deze week een interview met de heer Van Rompuy in Humo. Hij zegt daar : de CVP heeft terzake nog geen strategie. Het is goed dat u hier bent, mijnheer Van Peel. Ik wil namelijk graag weten : wat is

Denys

de strategie van de Vlaamse regering, van de CVP ? Is het de strategie van de heer De Roo, de conflictstrategie ?

De vergelijking met Nederland die ik vanmorgen heb gemaakt, had niet tot doel iemand uit te dagen. Ik wilde alleen maar aantonen – vooral voor de collega's socialisten – dat men in Nederland met minder socialisme socialer kan zijn. Dat moet u ertoe aanzetten een andere houding aan te nemen. De stelling, de strategie van de VLD is duidelijk. We willen meer Vlaamse autonomie omdat we weten dat een beleid met minder lasten dan mogelijk wordt. Een beleid met minder lasten leidt tot meer tewerkstelling. (*Applaus bij de VLD*)

De voorzitter : De heer Dewinter heeft het woord.

De heer Filip Dewinter (*Op de tribune*) : Blijkbaar zijn er geen vaste waarden meer, zelfs niet in de politiek. Ik hoorde net dat de Volksunie pleit voor het behoud van de solidariteit met Wallonië. Qua Vlaamsgezindheid wordt ze zelfs voorbijgestoken door vertegenwoordigers van CVP en VLD. Dat zegt genoeg. Tegelijk stel ik vast dat een deel van de oppositie in dit halfroond zich na twee jaar Vlaams Parlement en regering Van den Brande steeds meer in de doeken laat doen. De meerderheid wil haar één stem overschot blijkbaar uitbreiden tot vijftien. Ze wil daarvoor op cruciale momenten rekenen op de steun van Agalev en de Volksunie. Ik zie wel waar men naartoe wil. Het Vlaams Blok is uiteraard niet van plan daaraan mee te doen. Ik heb de indruk dat ook de VLD dit spelletje niet zal meespelen. Het gaat hier nog steeds om een meerderheid met één stem overschot. Indien de oppositie eendrachtig zou optreden, zouden we onze ideeën misschien ook in een stemming hard kunnen maken. Maar dat kan blijkbaar niet, want sommige minipartijtjes maken zich nog steeds de illusie dat ze de redplank voor deze regering zouden kunnen worden. Of ze hopen dat ze op zijn minst zouden kunnen meespelen bij de vorming van de volgende coalitie, na 1999, wanneer misschien een nieuwe coalitie van CVP en SP tot stand zou komen. Wel, als dat de manier is waarop de oppositie in dit parlement aan politiek wil doen, dan zijn we in elk geval van plan om een oppositie binnen de oppositie te voeren.

Wij zijn niet van oordeel, mijnheer Van Grembergen, dat het de taak is van de oppositie om zoete broodjes te bakken met de meerderheid. De democratie wordt daarmee niet gediend. De democratie wordt gediend door de directe confrontatie van verschillende meningen – zelfs al lopen die uiteen

of staan die diametraal tegenover elkaar. Ik hou niet van die sfeer waarbij men in dit halfroond iedereen als vrienden onder elkaar beschouwt. (*Rumoer*)

Dat zijn de woorden van bepaalde oppositieleiders die ik hier vandaag heb horen spreken. Ik begrijp dat u, mijnheer Bossuyt, mij niet tot die vrienden rekent. Ik ben daar erg blij mee. Het voordeel van het cordon sanitaire is dat er nu ten minste een duidelijk onderscheid is tussen de bende van vier die dit land regeert, en een non-conformistische oppositiepartij zoals het Vlaams Blok. Het Vlaams Blok is niet van plan – noch nu, noch in de toekomst – om voor een ministerspost haar programma te verloochenen en de huik naar de wind te zetten telkens er kruimels van de tafel zouden kunnen vallen.

Ik geloof in die confrontatie ; ik geloof in een oppositiepolitiek waarbij de regering, zo nodig, zeer kritisch wordt getackeld. Dat kan blijkbaar niet meer. Dat zou tegen de democratie ingaan, zo heb ik hier meermaals horen zeggen. Vanaf nu bestaat er blijkbaar alleen nog de consensus ; debatten zijn niet meer nodig. Het volstaat dat we hier komen luisteren naar de toespraak van de minister-president, van de Grote Gids die ons naar een betere toekomst voor Vlaanderen zal leiden. En daarmee is de kous af ; dan kunnen we allemaal naar huis. Dat is blijkbaar de toekomst van de democratie in Vlaanderen. Ik wil daarvoor waar- schuwen. En voor wie het nog niet wist, wil ik hier nogmaals meedelen dat het Vlaams Blok niet van plan is om die strategie mee te voeren.

Bovendien heb ik nogal wat problemen met een niet onbelangrijke uitspraak van de fractieleider van de CVP. De heer De Roo heeft gezegd dat er in 1999 geen nieuwe regering komt zonder dat er ook een nieuwe stap in de staatshervorming wordt gezet. Ik vraag me af of u en uw partijvoorzitter dat menen. Zal er in 1999 in dit land nog een regering komen ? U weet best dat de Walen geen nieuwe staatshervorming willen. Wat moet er dan volgens u en uw partij in die nieuwe stappen van de staats- hervorming worden opgenomen ? Wat is uw minimum minimorum ? Wat moet er hoe dan ook zeker in uw programma staan ? Men kan hier, mijnheer De Roo, komen orakelen dat er in 1999 geen nieuwe federale regering komt zonder nieuwe stappen in de staatshervorming. Zo'n stelling is echter vrij- blijvend, als u terzelfder tijd niet aangeeft welk minimumprogramma in zo'n nieuwe staats- hervorming moet worden ingeschreven. Zo niet, belanden we opnieuw in een systeem waarbij we ons met een kluitje in het riet zullen laten sturen, en blij zullen

Dewinter

zijn met enkele verwezenlijkingen die er uiteindelijk geen blijken te zijn.

Ik denk dat de tactiek om te wachten tot in 1999, en om dan een dialoog te voeren met Wallonië, een illusie is. Er is met Wallonië geen dialoog meer mogelijk. Wie na de duidelijke uitspraken van de voorbije weken nog illusies koestert, is ofwel naïef, ofwel niet te goeder trouw : een andere mogelijkheid is er niet. Bij wijze van slot, zou ik hier graag het adagio van uw voorganger, de heer Geens, naar voren willen schuiven. Wat we zelf doen, doen we beter. Laten we het dan ook zelf doen : zonder Wallonië, en zonder complexen. (*Applaus bij het VB*)

De voorzitter : De heer Van Grembergen heeft het woord.

De heer Paul Van Grembergen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister-president, collega's, het verbaast me niet dat het Vlaams Blok de ideeën verminkt. Ze schromen zich zelfs niet om mensen af te ranselen en eventueel te verminken. (*Rumoer*) Ze verminken een politieke gedachtegang, lichten hem uit zijn context en geven hem een totaal andere betekenis. Dat behoort tot hun strategie.

Nog nooit is zo duidelijk gebleken dat de theorie van het Vlaams Blok is gebaseerd op egoïsme. Het woord solidariteit roept bij elk lid van een normale politieke familie de emotie op om samen te werken aan een gemeenschap, ongeacht of hij zich baseert op vrije keuze en liberalisme, op sociale gedrevenheid of op natiegevoel. Bij het Vlaams Blok werkt dit begrip echter als een rode lap op een stier.

Ik wil nog even op drie punten uw aandacht vestigen, mijnheer de minister-president. Ten eerste, we pleiten voor een grotere autonomie, zowel voor ons als voor de Franse Gemeenschap. We vinden dat autonomie een intrinsieke waarde heeft en een verantwoordelijkheid meebrengt. Die verantwoordelijkheid moet men zelf kunnen dragen, ook in Wallonië. Responsabilisering is in dat perspectief een uitstekende zaak.

Ten tweede, ik vraag de minister-president in zijn beleid de komende maanden en jaren de zorg om de rand die nu wordt geformuleerd, in toenemende mate te materialiseren.

Ten derde, de dialoog met Brussel is ook in de nabije toekomst uiterst belangrijk, vooral omdat in onze planning is opgenomen dat we de gemeen-

schapsdialoog voor 1999 opnieuw zullen opstarten. De houding van Vlaanderen ten aanzien van de Brusselse Franstaligen maar zeker ook ten aanzien van de Brusselse Vlamingen, is daarbij een belangrijk gegeven. (*Applaus bij de VU*)

De voorzitter : Minister-president Van den Brande heeft het woord.

Minister-president Luc Van den Brande : Mijnheer Van Grembergen, in de Septemberverklaring is ruimschoots aandacht besteed aan Brussel. Dat moet niet alleen voor het einde van het jaar uitmonden in een concreet actieplan, maar we zullen eerstdaags al vergaderen met de Brussels-Vlaamse verantwoordelijken.

Met wat u zei over de rand en de waarde van de grotere autonomie kunnen we grotendeels akkoord gaan.

Mijnheer Denys, u hebt om drie verduidelijkingen gevraagd. Ten eerste, de strategie zit vervat in de Septemberverklaring en in de overwegingen die bij de begroting zijn gemaakt.

Wat de werkgelegenheid betreft, hebt u zelf aangegeven dat de werkloosheid op anderhalf jaar tijd met 22.000 eenheden is afgenomen. Dat is absoluut onvoldoende. Het meerjarenperspectief voor de halvering van de werkloosheid wordt gedragen door de Europese Commissie, de federale regering en vele andere lidstaten.

Over de autonomie zijn we heel duidelijk geweest. De huidige strategie moet worden doorgezet, zoals is afgesproken in het Vlaams Parlement. Nu het debat is gehouden en de replieken werden gehoord, vraag ik uitdrukkelijk het vertrouwen voor onze Septemberverklaring.

De heer André Denys : Als de minister-president het recht heeft om na de replieken nog te reageren, heeft mijns inziens ook het parlement dat recht.

De voorzitter : Ik zal daar soepel in zijn.

De heer Gabriëls heeft het woord.

De heer Jaak Gabriëls : Ik wil aan de minister-president alleen maar zeggen dat alle analisten van de werkloosheidscijfers beklemtonen dat de 22.000 mensen die uit de statistieken zijn verdwenen, voor 90 percent bestaat uit boekhoudkundige trucs en dat dit dus geen reële vermindering inhoudt. U maakt zichzelf wat wijs met die 22.000. Bij het noemen van dat cijfer bevestigt trouwens elk journalist die stelling.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Christiaan Vandenbroeke : Ik wil het hier niet hebben over het gebruik van trucs. Mij frappeert vooral het subtiele woordgebruik. Ik heb begrepen dat in het regeerakkoord van vorig jaar een resultaatsverbintenis stond. Binnen deze coalitie wilde men een halvering van de werkloosheid bewerkstelligen. Vanmorgen hoor ik de fractievoorzitter van de CVP zeggen dat het voor hem een topprioriteit is, maar wel – en dit is een voorbeeld van subtiel woordgebruik – op middellange termijn. We hebben nog 33 maanden, zo wordt gezegd. Voor mij betekent middellange termijn echter iets anders. De minister-president zegt dat een halvering in 2002 of 2003 een hele prestatie zou zijn. Dit lijkt me gesjoemel met de omschrijving van wat men echt ambieert. Op deze manier kan men immers veel bereiken.

De voorzitter : We zullen gesjoemel vervangen door een loopje nemen.

De bespreking is gesloten.

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de verklaring van de Vlaamse regering betreffende de algemeen maatschappelijke situatie en betreffende de krachtlijnen van de begroting 1997.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat voor wat betreft de aangelegenheden bedoeld in artikel 39 van de Grondwet :

111 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
56 leden hebben ja geantwoord ;
54 leden hebben neen geantwoord ;
1 lid heeft zich onthouden.

Ziehier het resultaat voor wat betreft de aangelegenheden bedoeld in de artikelen 127 tot 129 van de Grondwet :

114 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
58 leden hebben ja geantwoord ;
55 leden hebben neen geantwoord ;
1 lid heeft zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Becq Sonja
Beerden Georges
Bossuyt Gilbert
Candries Herman
Cannaerts Leo
Cardoen Georges
Coens Joachim
De Batselier Norbert
De Loor Herman
De Meyer Jos
De Ridder Peter
De Roo Johan
De Schamphelaere Mia
De Vilder Freddy
Decaluwé Carl
Delcroix Leo
Deprez Paul
Desmet Peter
Doomst Michel
Dumez Paul
Goos Johnny
Grouwels Brigitte
Heeren Veerle
Hostekint Patrick
Kenzeler André
Lisabeth Carlos
Logist Marcel
Maes Jacky
Marsoul Hugo
Matthys Erik
Maximus Lydia
Merckx-Van Goey Trees
Olivier Marc
Quintelier Leonard
Sarens Freddy
Schuermans Eddy
Sleeckx Jef
Stevaert Steve
Suykerbuyk Herman
Swennen Guy
Swinnen René
Taylor John
Timmermans Jacques
Tobback Bruno
Tyberghien-Vandenbussche Maria
Van Cleuvenbergen Riet
Van Hecke Mieke
Van Looy Jef
Van Nieuwenborgh Gracienne
Van Nieuwerkerke André
Van Peel Marc
Van Rompaey Hugo
Van Wallendael Tuur
Vandenbussche Michiel
Vandendriessche Bart
Vanleenhove Gilbert

Voorzitter

Vanvelthoven Peter
Weyts Johan

NEEN hebben geantwoord :

Aers Wilfried
Avontroodt Yolande
Beysen Ward
Bogaert Jean-Marie
Bril Louis
Browaeyts Jozef
Cordeel Marc
Creyelman Frank
De Gucht Karel
De Maght-Aelbrecht Anny
De Reuse Herman
Demeulenaere Julien
Denys André
Deswaene Roland
Devolder Jacques
Dewinter Filip
Dillen Marijke
Dua Vera
Feytons Freddy
Gabriels Jaak
Geysels Jos
Goovaerts Leo
Huybrechts Pieter
Keulen Marino
Kuijpers Willy
Lachaert Patrick
Lauwers Herman
Laverge Jacques
Maes Nelly
Malcorps Johan
Penris Jan
Platteau Stefaan
Ramoudt Didier
Sannen Ludo
Sauwens Johan
Stassen Jos
Strackx Felix
Van Aperen Arnold
Van Den Heuvel Ria
Van Eyken Christian
Van Grembergen Paul
Van Hauthem Joris
Van Lindt Sonja
Van Mechelen Dirk
Van Nieuwenhuysen Luk
Van Overmeire Karim
Van Vaerenbergh Etienne
Vandenbroeke Christiaan
Vanderpoorten Marleen
Verlinden Mandus
Vermeiren Francis

Verougstraete Christian
Verrijken Emiel
Verwimp-Sillis Cecile
Wymeersch Frans

Zich ONTHOUDEN heeft :

Caubergs Jan

Dientengevolge neemt het parlement de verklaring aan.

MET REDENEN OMKLEDE MOTIE van de heren Patrick Lachaert en Jaak Gabriels tot besluit van de op 8 juli 1996 door de heren Jaak Gabriels en Ludo Sannen in commissie gehouden interpellaties tot de heer Eddy Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, en tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, respectievelijk over een mogelijke beslissing aangaande het Fenix-project en over de inplanting van het Fenix-project
- 391 (1995-1996) – Nrs. 1 en 2

Hoofdelijke stemmingen

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de met redenen omklede motie van de heren Lachaert en Gabriels tot besluit van de op 8 juli 1996 door de heren Gabriels en Sannen in commissie gehouden interpellaties tot de heer Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, en tot de heer Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, respectievelijk over een mogelijke beslissing aangaande het Fenix-project en over de inplanting van het Fenix-project.

Door de heer Sannen werd een eerste amendement ingediend dat luidt als volgt :

In de derde streep de woorden, “vooral wat de tewerkstelling betreft“ schrappen

Door de heer Sannen werd een tweede amendement ingediend dat luidt als volgt :

In de zesde streep punt 1 en punt 2 schrappen.

Door de heer Sannen werd een derde amendement ingediend dat luidt als volgt :

Voorzitter

Aan de zesde streep, punt 3 de volgende zinsnede toevoegen :

“en ondertussen de nodige initiatieven te nemen opdat de wet toegepast wordt in de afwikkeling van de huidige procedures van het Fenix-dossier.”

De heer Sannen heeft het woord.

De heer Ludo Sannen (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, betreffende de twee eerste amendementen kan ik heel beknopt zijn. Amendement 1 beoogt dat het element van de bijkomende tewerkstelling zou worden geschrapt. Ik wil dit schrappen, omdat het niet absoluut zeker is dat het Fenix-project sowieso tot bijkomende tewerkstelling zal leiden. Wat amendement 2 betreft, lijken zowel punt 1 als punt 2 me op dit ogenblik overbodig, omdat ze achterhaald zijn.

Dames en heren, bij de toevoeging van amendement 3 blijf ik iets langer stilstaan. Op dit ogenblik komen de instellingen steeds meer onder druk te staan. Er is sprake van een algehele malaise en de geloofwaardigheid van de instellingen is aangetast. Niet alleen heeft men geen vertrouwen meer in de politiek, maar ook het vertrouwen in het gerecht lijkt zwaar te hebben geleden. Eric Suy formuleerde het in het weekblad Knack als volgt : wij glijden in België af naar wat ik geen anarchie wil noemen, maar wel een totale verloedering in de verhouding tussen de burger en de overheid, op alle niveaus. Einde citaat. In zijn vergadering van 2 juli heeft het Sociaal-Economisch Comité voor de Distributie een ongunstig advies geformuleerd over het winkelgedeelte van Fenix. In een dergelijk advies wordt voorzien door de wet van 26 juni 1975 op de grote handelsvestigingen. Dit advies is dwingend : het schepencollege van Genk heeft dan ook de taak en de plicht een uitbatingsvergunning te weigeren. Plotseling blijkt dat een wettelijke regeling, door de politici zelf in het leven geroepen, door diezelfde politici zomaar naast zich neer kan worden gelegd, omdat het advies van het comité niet in overeenstemming is met de verwachtingen en de wensen van die politici en hun bevriende projectontwikkelaars.

Dames en heren, het is duidelijk dat de wet voor sommigen slechts belangrijk is als hen dat goed uitkomt. Meer nog, wanneer verontruste burgers naar de rechtbank stappen om, op basis van artikel 158 van de Grondwet, de rechtmatige uitvoering van het bestuur af te dwingen, weigert de rechtbank deze zaak te behandelen, met als argument dat men moet wachten op de uitspraak van de Raad

van State. De projectontwikkelaars hebben immers de samenstelling van het comité bij de Raad van State aangeklaagd. Nochtans weten we allemaal dat een klacht bij de Raad van State geen opschorting van de procedure meebrengt : in het verleden hebben we dat zelf al duidelijk ervaren, in bepaalde andere dossiers. Aan het gerecht wordt geen uitspraak over de opportuniteit van het project gevraagd. Deze instelling moet haar verantwoordelijkheid opnemen opdat de wettelijkheid zou worden toegepast. In dit dossier blijkt nog maar eens dat de belangen van bepaalde betrokkenen primeren op het waarborgen van rechtmatige bestuurlijkheid. Aan dergelijke praktijken moet paal en perk worden gesteld. De Vlaamse regering moet optreden en de nodige initiatieven nemen opdat de procedures correct zouden verlopen. Het inhoudelijk niet eens zijn, kan en mag geen vrijgeleide zijn om de wet naast zich neer te leggen. Door dit amendement te aanvaarden maakt het Vlaams Parlement duidelijk dat men de instellingen ernstig dient te nemen. Het zou een kleine stap zijn in de richting van een heropbouwen van het vertrouwen in onze instellingen, dat zo essentieel is voor de democratie. (*Applaus bij AGALEV*)

De voorzitter : De heer Gabriels heeft het woord.

De heer Jaak Gabriels (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, mijnheer de minister, dames en heren, de VLD heeft ten aanzien van het Fenix-dossier steeds een zakelijk, niet-emotioneel standpunt ingenomen. We hebben vanaf het begin gezegd dat dit project eventueel zou kunnen, als er geen overheidsmiddelen in het spel komen om met het privé-initiatief te concurreren, want dat vinden wij alvast onethisch. Ten tweede, het zou kunnen als het ruimtelijk aanvaardbaar is. Wat de overheidsmiddelen betreft, is ondertussen duidelijk gebleken dat ten minste naar de infrastructuurwerken alleen al meer dan 2 miljard frank zal moeten vloeien.

De heer Sannen verwees al naar de adviezen van de andere instanties. Als het Sociaal-Economisch Comité voor de Distributie, dat niet door ons, maar door het federaal niveau in tempore non suspecto werd opgericht, uiteindelijk een negatief advies verstrekt en als een dergelijk advies in het verleden steeds bindend is geweest, dan vragen wij ons af wie dit heeft opgericht en wie het recht heeft daar in één dossier van af te wijken. Alle anderen die een negatief advies kregen van het Sociaal-Economisch Comité voor de Distributie, kunnen niet in beroep gaan. Voor hen is de uitspraak bindend. Voor het Fenix-project wil men nu opeens beweren dat dit comité niet meer rechtmatig is samengesteld. Wie is hier wie aan het bedriegen ? Een over-

Gabriels

heid die eerst een bepaald advies aanvaardt, maar later datzelfde advies met alle mogelijke middelen tracht te bestrijden, ondergraaft haar eigen geloofwaardigheid.

De heer Bossuyt zei al dat er een einde moet komen aan het lobbywerk in het kader van het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen. Anders ontstaat er een democratisch deficit. In het Fenix-dossier is er in sterke mate sprake van een democratisch deficit. Wij vragen alleen de correcte en consequente toepassing van de bestaande regelgeving. (*Applaus bij de VLD*)

De voorzitter : De heer Tobback heeft het woord.

De heer Bruno Tobback (*Op de tribune*) : Mijnheer de voorzitter, geachte ministers, collega's, wat de heer Gabriels net heeft verteld verbaast me enigszins. Als ik het goed begrijp, vraagt hij ons in zijn motie om de Vlaamse regering op te dragen de beroepsmogelijkheden te onderzoeken en de federale regering te vragen het Sociaal-Economisch Comité voor de Distributie te regionaliseren.

Mijnheer Gabriels, met hetgeen u zonet hebt gezegd, pleit u tegen een beroepsprocedure en tegen een poging om de beslissing te wijzigen.

Enerzijds lijkt het alsof u dit comité wilt regionaliseren, uit wraak omdat het een negatief advies heeft afgeleverd. Anderzijds somt u nu een hele reeks argumenten op om tegen de motie te stemmen. De SP-fractie zal dit dan ook doen. (*Applaus bij de SP en de VU*)

De voorzitter : De heer Gabriels heeft het woord.

De heer Jaak Gabriels : Mijnheer Tobback, deze interpellatie werd gehouden vóór het parlementaire reces. We hebben toen gewoon aan de Vlaamse regering gevraagd om na te gaan of er een mogelijkheid bestond om in beroep te gaan tegen de beslissing van het comité, en of dit comité eventueel zou kunnen worden geregionaliseerd.

We staan nu drie maanden verder. Ik stel vast dat deze weg niet wordt gevolgd. Men is van plan gewoon het advies van het comité naast zich neer te leggen omdat de regering het er niet mee eens is. Dit is mijn grond van kritiek. Ik hoop dat de heer Tobback voldoende verbeelding heeft om precies te beseffen wat hier nog wordt gezegd.

De voorzitter : De heer De Roo heeft het woord.

De heer Johan De Roo (*Op de tribune*) : Inzake de Fenix-motie stel ik vast dat het inderdaad mogelijk is dat iemand van idee verandert. (*Gelach*) Onze fractie neemt ten aanzien van deze motie dezelfde houding aan als de heer Tobback. De motie laat zich wellicht het best verwoorden in een zin zoals : we zijn er niet voor, we zijn er niet tegen, integendeel. (*Hilariteit*) Het is een schoolvoorbeeld van een tekst waarin iedereen zijn gading vindt, maar waar niemand echt iets aan heeft.

Bij het begin van het parlementaire jaar zou ik een oproep willen doen om slechts een beperkt aantal moties goed te keuren, teneinde de slagkracht ervan te vrijwaren. Daarom pleiten we ervoor dat het parlement teksten zoals deze niet zou goedkeuren. Deze motie hoeft dus niet voor ons. Op aandringen van de VLD en Agalev wordt op zondag 13 oktober in Genk een referendum gehouden over het Fenix-dossier. We hebben vernomen dat de VLD intussen dit referendum opnieuw in vraag stelt. Wij pleiten ervoor om het referendum de sereniteit te geven die het verdient. Laat de burgers ook eens meetellen. (*Applaus bij de SP, de VLD en de CVP*)

De voorzitter : De heer Gabriels heeft het woord.

De heer Jaak Gabriels : Wanneer feiten worden verdraaid heeft elk lid het recht om dat te corrigeren. De VLD is inderdaad een voorstander van het referendum, maar (*De microfoon van de heer Jaak Gabriels wordt uitgeschakeld*)

De voorzitter : Een persoonlijk feit kan worden ingeroepen wanneer de persoonlijke integriteit wordt geschaad. Tegenstrijdige standpunten ressorteren daar niet onder.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het eerste amendement van de heer Sannen op de met redenen omklede motie van de heren Lachaert en Gabriels tot besluit van de op 8 juli 1996 door de heren Gabriels en Sannen in commissie gehouden interpellaties tot de heer Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, en tot de heer Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Teverkstelling, respectievelijk over een mogelijke beslissing aangaande het Fenix-project en over de inplanting van het Fenix-project.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Voorzitter

Zie hier het resultaat :

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
43 leden hebben ja geantwoord ;
60 leden hebben neen geantwoord ;
14 leden hebben zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Avontroodt Yolande
Beysen Ward
Bogaert Jean-Marie
Bril Louis
Browaeyts Jozef
Caubergs Jan
Ceysens Patricia
Cordeel Marc
De Groot Etienne
De Gucht Karel
De Maght-Aelbrecht Anny
Demeulenaere Julien
Denys André
Deswaene Roland
Devolder Jacques
Dua Vera
Feytons Freddy
Gabriels Jaak
Geysels Jos
Keulen Marino
Kuijpers Willy
Lachaert Patrick
Lauwers Herman
Laverge Jacques
Maes Nelly
Malcorps Johan
Platteau Stefaan
Ramoudt Didier
Sannen Ludo
Sauwens Johan
Stassen Jos
Van Aperen Arnold
Van Den Heuvel Ria
Van Eyken Christian
Van Grembergen Paul
Van Lindt Sonja
Van Mechelen Dirk
Van Vaerenbergh Etienne
Vandenbroeke Christiaan
Van der Poorten Mark
Verlinden Mandus
Vermeiren Francis
Verwimp-Sillis Cecile

NEEN hebben geantwoord :

Becq Sonja

Beerden Georges
Bossuyt Gilbert
Candries Herman
Cannaerts Leo
Cardoen Georges
Coens Joachim
De Batselier Norbert
De Loor Herman
De Meyer Jos
De Ridder Peter
De Roo Johan
De Schamphelaere Mia
De Vilder Freddy
Decaluwé Carl
Delcroix Leo
Deprez Paul
Desmet Peter
Dielens Fred
Doomst Michel
Dumez Paul
Goos Johnny
Heeren Veerle
Hostekint Patrick
Kenzeler André
Lindekens Kathy
Lisabeth Carlos
Logist Marcel
Maes Jacky
Marsoul Hugo
Matthys Erik
Maximus Lydia
Merckx-Van Goey Trees
Olivier Marc
Quintelier Leonard
Sarens Freddy
Schuermans Eddy
Sleeckx Jef
Stevaert Steve
Suykerbuyk Herman
Swennen Guy
Swinnen René
Taylor John
Timmermans Jacques
Tobback Bruno
Tyberghien-Vandenbussche Maria
Van Cleuvenbergen Riet
Van Hecke Mieke
Van Looy Jef
Van Nieuwenborgh Gracienne
Van Nieuwerkerke André
Van Peel Marc
Van Rompaey Hugo
Van Wallendael Tuur
Vandendriessche Bart
Vanderpoorten Marleen
Vanleenhove Gilbert
Vanvelthoven Peter

Voorzitter

Voorhamme Robert
Weyts Johan

Zich ONTHOUDEN hebben :

Aers Wilfried
Creyelman Frank
De Reuse Herman
Dewinter Filip
Dillen Marijke
Huybrechts Pieter
Penris Jan
Strackx Felix
Van Hauthem Joris
Van Nieuwenhuysen Luk
Van Overmeire Karim
Verougstraete Christian
Verrijken Emiel
Wymeersch Frans

Dientengevolge neemt het parlement het eerste amendement niet aan.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het tweede amendement van de heer Sannen.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
57 leden hebben ja geantwoord ;
60 leden hebben neen geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Aers Wilfried
Avontroodt Yolande
Beysen Ward
Bogaert Jean-Marie
Bril Louis
Browaeyts Jozef
Caubergs Jan
Ceysens Patricia
Cordeel Marc
Creyelman Frank
De Groot Etienne
De Gucht Karel
De Maght-Aelbrecht Anny
De Reuse Herman
Demeulenaere Julien
Denys André
Deswaene Roland
Devolder Jacques

Dewinter Filip
Dillen Marijke
Dua Vera
Feytons Freddy
Gabriels Jaak
Geysels Jos
Huybrechts Pieter
Keulen Marino
Kuijpers Willy
Lachaert Patrick
Lauwers Herman
Laverge Jacques
Maes Nelly
Malcorps Johan
Penris Jan
Platteau Stefaan
Ramoudt Didier
Sannen Ludo
Sauwens Johan
Stassen Jos
Strackx Felix
Van Aperen Arnold
Van Den Heuvel Ria
Van Eyken Christian
Van Grembergen Paul
Van Hauthem Joris
Van Lindt Sonja
Van Mechelen Dirk
Van Nieuwenhuysen Luk
Van Overmeire Karim
Van Vaerenbergh Etienne
Vandenbroeke Christiaan
Vanderpoorten Marleen
Verlinden Mandus
Vermeiren Francis
Verougstraete Christian
Verrijken Emiel
Verwimp-Sillis Cecile
Wymeersch Frans

NEEN hebben geantwoord :

Becq Sonja
Beerden Georges
Bossuyt Gilbert
Candries Herman
Cannaerts Leo
Cardoen Georges
Coens Joachim
De Batselier Norbert
De Loor Herman
De Meyer Jos
De Ridder Peter
De Roo Johan
De Schamphelaere Mia
De Vilder Freddy
Decaluwé Carl
Delcroix Leo

Voorzitter

Deprez Paul
Desmet Peter
Dielens Fred
Doomst Michel
Dumez Paul
Goos Johnny
Heeren Veerle
Hostekint Patrick
Kenzeler André
Lindekens Kathy
Lisabeth Carlos
Logist Marcel
Maes Jacky
Marsoul Hugo
Matthys Erik
Maximus Lydia
Merckx-Van Goeij Trees
Olivier Marc
Quintelier Leonard
Sarens Freddy
Schuermans Eddy
Sleeckx Jef
Stevaert Steve
Suykerbuyk Herman
Swennen Guy
Swinnen René
Taylor John
Timmermans Jacques
Tobback Bruno
Tyberghien-Vandenbussche Maria
Van Cleuvenbergen Riet
Van der Poorten Mark
Van Hecke Mieke
Van Looy Jef
Van Nieuwenborgh Gracienne
Van Nieuwerkerke André
Van Peel Marc
Van Rompaey Hugo
Van Wallendael Tuur
Vandendriessche Bart
Vanleenhove Gilbert
Vanvelthoven Peter
Voorhamme Robert
Weyts Johan

Dientengevolge neemt het parlement het tweede amendement niet aan.

Aan de orde is de hoofdelijke stemming over het derde amendement van de heer Sannen.

Zelfde stemming ? (*Instemming*)

Dientengevolge neemt het parlement het derde amendement niet aan.

Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de met redenen omklede motie van de heren Lachaert en Gabriels tot besluit van de op 8 juli 1996 door de heren Gabriels en Sannen in commissie gehouden interpellaties tot de heer Baldewijns, Vlaams minister van Openbare Werken, Vervoer en Ruimtelijke Ordening, en tot de heer Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, respectievelijk over een mogelijke beslissing aangaande het Fenix-project en over de inplanting van het Fenix-project.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
27 leden hebben ja geantwoord ;
75 leden hebben neen geantwoord ;
15 leden hebben zich onthouden.

JA hebben geantwoord :

Avontroodt Yolande
Beysen Ward
Bril Louis
Browaeyts Jozef
Ceysens Patricia
Cordeel Marc
De Groot Etienne
De Gucht Karel
De Maght-Aelbrecht Anny
Demeulenaere Julien
Denys André
Deswaene Roland
Devolder Jacques
Feytons Freddy
Gabriels Jaak
Keulen Marino
Lachaert Patrick
Laverge Jacques
Platteau Stefaan
Ramoudt Didier
Van Aperen Arnold
Van Eyken Christian
Van Lindt Sonja
Van Mechelen Dirk
Van der Poorten Mark
Verlinden Mandus
Vermeiren Francis

NEEN hebben geantwoord :

Becq Sonja
Beerden Georges

Voorzitter

Bogaert Jean-Marie
 Bossuyt Gilbert
 Candries Herman
 Cannaerts Leo
 Cardoen Georges
 Coens Joachim
 De Batselier Norbert
 De Loor Herman
 De Meyer Jos
 De Ridder Peter
 De Roo Johan
 De Schamphelaere Mia
 De Vilder Freddy
 Decaluwé Carl
 Delcroix Leo
 Deprez Paul
 Desmet Peter
 Dielens Fred
 Doomst Michel
 Dua Vera
 Dumez Paul
 Geysels Jos
 Goos Johnny
 Heeren Veerle
 Hostekint Patrick
 Kenzeler André
 Kuijpers Willy
 Lauwers Herman
 Lindekens Kathy
 Lisabeth Carlos
 Logist Marcel
 Maes Jacky
 Maes Nelly
 Malcorps Johan
 Marsoul Hugo
 Matthys Erik
 Maximus Lydia
 Merckx-Van Goey Trees
 Olivier Marc
 Quintelier Leonard
 Sannen Ludo
 Sarens Freddy
 Sauwens Johan
 Schuermans Eddy
 Sleeckx Jef
 Stassen Jos
 Stevaert Steve
 Suykerbuyk Herman
 Swennen Guy
 Swinnen René
 Taylor John
 Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Cleuvenbergen Riet

Van Den Heuvel Ria
 Van Grembergen Paul
 Van Hecke Mieke
 Van Looy Jef
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwerkerke André
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Vaerenbergh Etienne
 Van Wallendael Tuur
 Vandenbroeke Christiaan
 Vandendriessche Bart
 Vanderpoorten Marleen
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Verwimp-Sillis Cecile
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan

Zich ONTHOUDEN hebben :

Aers Wilfried
 Caubergs Jan
 Creyelman Frank
 De Reuse Herman
 Dewinter Filip
 Dillen Marijke
 Huybrechts Pieter
 Penris Jan
 Strackx Felix
 Van Hauthem Joris
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Overmeire Karim
 Verougstraete Christian
 Verrijken Emiel
 Wymeersch Frans

Dientengevolge neemt het parlement de motie niet aan.

MET REDENEN OMKLEDE MOTIE van mevrouw Yolande Avontroodt, de heer Guy Swennen, mevrouw Riet Van Cleuvenbergen en mevrouw Sonja Becq tot besluit van de op 8 juli 1996 door mevrouw Yolande Avontroodt in commissie gehouden interpellatie tot de heer Luc Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de overheveling van de subsidies voor de tewerkstelling in het IBF-statuut in de welzijnssector van het departement Economie, Werkgelegenheid, Binnenlandse Aangelegenheden en Land-

bouw naar het departement Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur
- 392 (1995-1996) – Nr. 1

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming over de met redenen omklede motie van mevrouw Avontroodt, de heer Swennen, mevrouw Van Cleuvenbergen en mevrouw Becq tot besluit van de op 8 juli 1996 door mevrouw Avontroodt in commissie gehouden interpellatie tot de heer Martens, Vlaams minister van Cultuur, Gezin en Welzijn, over de overheveling van de subsidies voor de tewerkstelling in het IBF-statuut in de welzijnssector van het departement Economie, Werkgelegenheid, Binnenlandse Aangelegenheden en Landbouw naar het departement Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? *(Ja)*

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat :

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
121 leden hebben ja geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Aers Wilfried
Avontroodt Yolande
Becq Sonja
Beerden Georges
Beysen Ward
Bogaert Jean-Marie
Bossuyt Gilbert
Bril Louis
Browaeyns Jozef
Candries Herman
Cannaerts Leo
Cardoen Georges
Caubergs Jan
Ceysens Patricia
Coens Joachim
Cordeel Marc
Creyelman Frank
De Batselier Norbert
De Groot Etienne
De Gucht Karel
De Loor Herman
De Maght-Aelbrecht Anny
De Meyer Jos
De Reuse Herman
De Ridder Peter

De Roo Johan
De Schamphelaere Mia
De Vilder Freddy
Decaluwé Carl
Delcroix Leo
Demeulenaere Julien
Denys André
Deprez Paul
Desmet Peter
Deswaene Roland
Devolder Jacques
Dewinter Filip
Dielens Fred
Dillen Marijke
Doomst Michel
Dua Vera
Dumez Paul
Feytons Freddy
Gabriels Jaak
Geysels Jos
Goos Johnny
Goovaerts Leo
Grouwels Brigitte
Heeren Veerle
Hostekint Patrick
Huybrechts Pieter
Kenzeler André
Keulen Marino
Kuijpers Willy
Lachaert Patrick
Lauwers Herman
Laverge Jacques
Lindekens Kathy
Lisabeth Carlos
Logist Marcel
Maes Jacky
Maes Nelly
Malcorps Johan
Marsoul Hugo
Matthys Erik
Maximus Lydia
Merckx-Van Goey Trees
Olivier Marc
Penris Jan
Platteau Stefaan
Quintelier Leonard
Ramoudt Didier
Sannen Ludo
Sarens Freddy
Sauwens Johan
Schuermans Eddy
Sleeckx Jef
Stassen Jos
Stevaert Steve
Strackx Felix
Suykerbuyk Herman
Swennen Guy

Voorzitter

Swinnen René
 Taylor John
 Timmermans Jacques
 Tobback Bruno
 Tyberghien-Vandenbussche Maria
 Van Aperen Arnold
 Van Cleuvenbergen Riet
 Van Den Heuvel Ria
 Van der Poorten Mark
 Van Eyken Christian
 Van Grembergen Paul
 Van Hauthem Joris
 Van Hecke Mieke
 Van Lindt Sonja
 Van Looy Jef
 Van Mechelen Dirk
 Van Nieuwenborgh Gracienne
 Van Nieuwenhuysen Luk
 Van Nieuwerkerke André
 Van Overmeire Karim
 Van Peel Marc
 Van Rompaey Hugo
 Van Vaerenbergh Etienne
 Van Wallendael Tuur
 Vandenbossche Walter
 Vandenbroeke Christiaan
 Vandenbussche Michiel
 Vandendriessche Bart
 Vanderpoorten Marleen
 Vanleenhove Gilbert
 Vanvelthoven Peter
 Verlinden Mandus
 Vermeiren Francis
 Verougstraete Christian
 Verrijken Emiel
 Verwimp-Sillis Cecile
 Voorhamme Robert
 Weyts Johan
 Wymeersch Frans

Dientengevolge neemt het parlement de motie aan. Ze zal aan de Vlaamse regering worden verzonden.

ONTWERP VAN COÖRDINATIE van het Reglement van het Vlaams Parlement aangenomen door de plenaire vergadering van 10 juli 1996

Hoofdelijke stemming

De voorzitter : Dames en heren, aan de orde is de hoofdelijke stemming tot bekrachtiging van het

ontwerp van coördinatie van het Reglement van het Vlaams Parlement aangenomen door de plenaire vergadering van 10 juli 1996.

Begin van de stemming.

Heeft iedereen gestemd ? (*Ja*)

Einde van de stemverrichtingen.

Ziehier het resultaat voor wat betreft de aangelegenheden bedoeld in artikel 39 van de Grondwet :

117 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
 117 leden hebben ja geantwoord.

Ziehier het resultaat voor wat betreft de aangelegenheden bedoeld in de artikelen 127 tot 129 van de Grondwet :

121 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
 121 leden hebben ja geantwoord.

JA hebben geantwoord :

Aers Wilfried
 Avontroodt Yolande
 Becq Sonja
 Beerden Georges
 Beysen Ward
 Bogaert Jean-Marie
 Bossuyt Gilbert
 Bril Louis
 Browaeys Jozef
 Candries Herman
 Cannaerts Leo
 Cardoen Georges
 Caubergs Jan
 Ceysens Patricia
 Coens Joachim
 Cordeel Marc
 Creyelman Frank
 De Batselier Norbert
 De Groot Etienne
 De Gucht Karel
 De Loor Herman
 De Maght-Aelbrecht Anny
 De Meyer Jos
 De Reuse Herman
 De Ridder Peter
 De Roo Johan
 De Schamphelaere Mia
 De Vilder Freddy
 Decaluwé Carl
 Delcroix Leo
 Demeulenaere Julien
 Denys André
 Deprez Paul
 Desmet Peter

Voorzitter

Deswaene Roland
Devolder Jacques
Dewinter Filip
Dielens Fred
Dillen Marijke
Doomst Michel
Dua Vera
Dumez Paul
Feytons Freddy
Gabriels Jaak
Geysels Jos
Goos Johnny
Goovaerts Leo
Grouwels Brigitte
Heeren Veerle
Hostekint Patrick
Huybrechts Pieter
Kenzeler André
Keulen Marino
Kuijpers Willy
Lachaert Patrick
Lauwers Herman
Laverge Jacques
Lindekens Kathy
Lisabeth Carlos
Logist Marcel
Maes Jacky
Maes Nelly
Malcorps Johan
Marsoul Hugo
Matthys Erik
Maximus Lydia
Merckx-Van Goey Trees
Olivier Marc
Penris Jan
Platteau Stefaan
Quintelier Leonard
Ramoudt Didier
Sannen Ludo
Sarens Freddy
Sauwens Johan
Schuermans Eddy
Sleecx Jef
Stassen Jos
Stevaert Steve
Strackx Felix
Suykerbuyk Herman
Swennen Guy
Swinnen René
Taylor John
Timmermans Jacques
Tobback Bruno
Tyberghien-Vandenbussche Maria
Van Aperen Arnold
Van Cleuvenbergen Riet
Van Den Heuvel Ria

Van der Poorten Mark
Van Eyken Christian
Van Grembergen Paul
Van Hauthem Joris
Van Hecke Mieke
Van Lindt Sonja
Van Looy Jef
Van Mechelen Dirk
Van Nieuwenborgh Gracienne
Van Nieuwenhuysen Luk
Van Nieuwerkerke André
Van Overmeire Karim
Van Peel Marc
Van Rompaey Hugo
Van Vaerenbergh Etienne
Van Wallendael Tuur
Vandenbossche Walter
Vandenbroeke Christiaan
Vandenbussche Michiel
Vandendriessche Bart
Vanderpoorten Marleen
Vanleenhove Gilbert
Vanvelthoven Peter
Verlinden Mandus
Vermeiren Francis
Verougstraete Christian
Verrijken Emiel
Verwimp-Sillis Cecile
Voorhamme Robert
Weyts Johan
Wymeersch Frans

Dientengevolge bekrachtigt de plenaire vergadering het ontwerp van coördinatie van het Reglement van het Vlaams Parlement.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

De voorzitter : Dames en heren, hiermede zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag.

Ik stel voor het bepalen van datum, uur en agenda voor de volgende plenaire vergadering aan het Bureau en uw voorzitter over te laten.

Geen bezwaar ? (*Instemming*)

De vergadering is gesloten.

– *De vergadering wordt gesloten om 16.48 uur.*

BIJLAGE

VRAGEN OM UITLEG

VRAAG OM UITLEG (Regl. art. 23)

Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud

Vergadering van dinsdag 25 juni 1996

Vaste verslaggever : de heer Bruno Tobback, secretaris van de commissie

- Vraag om uitleg van de heer Marc Olivier tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de voorgestelde wijziging inzake waterheffing

1. Uiteenzetting door de vraagsteller

Bij de opening van het tweede spaarbekken van de Vlaamse Maatschappij voor Watervoorziening in Kluizen heeft de minister volgens berichten in de media een voorstel tot wijziging van de drinkwaterheffing geformuleerd.

De zogenaamde sociale correctie voor kleinverbruikers zou worden afgeschaft omdat ze haar sociaal doel niet realiseert. In plaats daarvan zou een gratis levering van 10 tot 15 kubieke meter per persoon worden ingesteld.

Het verlies aan inkomsten zou door de drinkwatermaatschappijen worden verrekend, waardoor het tarief voor de veelverbruikers zou worden verhoogd.

Zonder afbreuk te willen doen aan de verdiensten van het geformuleerde voorstel, heeft het lid toch een aantal concrete vragen voor de minister :

1. Werd er over dit voorstel overleg gepleegd met de drinkwatermaatschappijen ?
2. Zal de individualisering van de gratis levering niet leiden tot aanzienlijke administratieve problemen ?
3. Worden de sociale doelgroepen met de voorgestelde wijziging wel bereikt ?
4. Het prijzenbeleid voor drinkwater is een federale materie. Werd over deze aangelegenheid overleg gepleegd met de federale instanties ?

2. Antwoord van de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling

De minister antwoordt dat hij gebruik heeft willen maken van de aanwezigheid van de drinkwatermaatschappijen bij de opening van het spaarbekken in Kluizen om over een eventuele wijziging

van de drinkwaterheffing te spreken. Het ging daarbij niet om een concreet voorstel maar om één van de denkpijlers in het kader van de lopende evaluatie van de waterheffingen.

De minister verwijst in dit verband ook naar het debat over de milieuheffingen dat eerder dit jaar in de Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud werd gevoerd (zie stuk 166 (1995-1996) – nrs. 2 en 3).

Het huishoudelijk waterverbruik en de lozing van huishoudelijk afvalwater zijn volgens de minister onlosmakelijk met elkaar verbonden. Zowel ter bevordering van rationeel waterverbruik als ter beperking van de hoeveelheid afvalwater is het wenselijk de waterheffing te bepalen in functie van het debiet. Een sociale correctie kan bijgevolg zowel langs de zijde van het waterverbruik als langs de zijde van het geloosde afvalwater.

De optie om de sociale correctie vooral langs de kant van het waterverbruik te zoeken, is ingegeven door twee motieven :

– Vanuit sociaal oogpunt wordt gesteld dat een minimale hoeveelheid water levensnoodzakelijk is voor elke persoon en dat een minimale watervoorziening per persoon bijgevolg als een recht moet worden beschouwd. In de aanbevelingen van het Kansarmoederapport wordt overigens naar dit recht verwezen.

De Agenda 21, die in 1992 door de Conferentie van de Verenigde Naties inzake Milieu en Ontwikkeling te Rio de Janeiro werd goedgekeurd, stelt de volgende doelstelling met betrekking tot de watervoorziening in stedelijke gebieden voorop : "uiterlijk in het jaar 2000 ervoor hebben gezorgd dat alle bewoners per persoon en per dag ten minste 40 liter veilig water tot hun beschikking hebben". Dit is een watervoorziening van 14,6 kubieke meter per persoon en per jaar.

– In Vlaanderen wordt meer dan de helft van het leidingwater uit grondwater gewonnen. De grondwatervoorraden zijn echter niet onuitputtelijk en risico's voor verdroging zijn reëel. Het water dat uit oppervlaktewater wordt gewonnen, moet meestal een grondige zuivering ondergaan. Het zuinig omspringen met leidingwater en een meer rationeel watergebruik zijn derhalve noodzakelijk.

Wat de concrete vragen van het lid betreft, deelt de minister het volgende mee :

1. De grotere drinkwatervoorzieningsmaatschappijen werden reeds eerder geïnformeerd over het inzicht om de sociale correctie op de waterheffing

langs de zijde van het waterverbruik te leggen. Het overleg dat met deze maatschappijen werd gepleegd, heeft niet tot concrete afspraken geleid.

2. Voor het bepalen van de hoeveelheid leidingwater die gratis aan een huishoudelijke abonnee zou worden geleverd, is het noodzakelijk dat de drinkwatervoorzieningsmaatschappijen het aantal leden kennen van de op het waternet aangesloten huishoudens. Door de verschillende maatschappijen werd bevestigd dat zij op dit ogenblik niet over deze gegevens beschikken. Verder is reeds eerder gebleken dat er geen direct verband te leggen is tussen de naamlijst van de abonnees en de gezinshoofden opgenomen in het Rijksregister.

De drinkwatervoorzieningsmaatschappijen zullen dus inderdaad bijkomend administratief werk moeten verrichten om voor elk van de huishoudelijke abonnees het aantal leden dat het huishouden telt te bepalen. Met enig pragmatisme kan dit administratief werk echter tot redelijke proporties worden herleid.

3. Als doelgroep voor de sociale correctie van de waterheffing worden de personen met een bescheiden inkomen geïsoleerd. Tegelijkertijd wil men vermijden dat grotere huishoudens per persoon proportioneel meer zouden moeten betalen dan anderen.

Wat de grote huishoudens betreft, is het duidelijk dat een regeling waarbij niet aan elke huishoudelijke abonnee maar wel aan elke persoon een bepaalde hoeveelheid water gratis wordt geleverd een gelijke behandeling bewerkstelligt van elke persoon, ongeacht deze tot een klein of een groot huishouden behoort. Dat een benadering per persoon in plaats van per huishouden relevant is, kan worden afgeleid uit de bevolkingsstatistieken. Volgens deze statistieken zijn er in Vlaanderen ongeveer 2,2 miljoen huishoudens, waarvan :

- 23,9 % huishoudens met één persoon ;
- 31,0 % huishoudens met 2 personen ;
- 19,8 % huishoudens met 3 personen ;
- 16,8 % huishoudens met 4 personen ;
- 8,4 % huishoudens met 5 of meer personen.

Wat de personen met een bescheiden inkomen betreft, moet volgens de minister eerst worden opgemerkt dat een regeling inzake gratis waterlevering tegelijkertijd ook een sociale correctie inhoudt ten aanzien van deze personen. Uit het wetenschappelijk verslag "Verdelingseffecten van heffingen", dat in november 1994 in het kader van het milieu- en natuurrapport Vlaanderen werd opgesteld, blijkt immers dat het jaarbedrag dat aan

water wordt besteed substantieel stijgt in functie van het gezinsbudget. Ingevolge de gratis levering van een hoeveelheid water zullen de kleine waterverbruikers dus globaal gezien minder moeten betalen.

4. De eventuele nieuwe regeling situeert zich volgens de minister niet op het vlak van het prijzenbeleid. Het gaat hier integendeel om een aspect van watervoorziening, een aangelegenheid die overeenkomstig artikel 6, § 1, II, 4° van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot de bevoegdheid van de gewesten behoort. Uit het feit dat gewestelijke maatregelen indirect een invloed kunnen hebben op de prijsvorming van een produkt, kan niet meteen worden afgeleid dat deze maatregelen voorafgaand aan de federale overheid moeten worden voorgesteld.

Tenslotte herhaalt de minister dat de mogelijke nieuwe regeling zich nog maar in het stadium van een denkplaatse bevindt. Naar aanleiding van de begroting 1997 zullen meer concrete maatregelen worden voorgesteld.

3. Replieken

De vraagsteller dankt de minister voor de duidelijke informatie. Wat het antwoord op de laatste vraag betreft, vreest het lid echter dat door hogere tarieven te hanteren voor veelverbruikers het Vlaamse Gewest wel op het terrein van federale overheid, en meer bepaald van de Prijzencommissie, komt.

De vraagsteller is verder van mening dat bij het invoeren van een dergelijke regeling de administratieve problemen voor de drinkwatermaatschappijen niet mogen worden onderschat. De gezinstoestand evolueert zeer snel en ook de gemeenten beschikken niet altijd over correcte informatie over de samenstelling van de huishoudens. Bovendien vraagt de administratieve afhandeling ook extra rekenwerk en briefwisseling van de maatschappijen.

Tenslotte informeert het lid naar eventuele maatregelen inzake de putboringen voor grondwaterwinning.

De minister antwoordt dat wat de grondwaterwinning betreft inderdaad maatregelen worden overwogen. Er werd immers vastgesteld dat in sommige gemeenten de grondwaterwinningen door particulieren en bedrijven erg talrijk zijn en dat deze waterverbruikers geen bijdrage betalen voor de collectieve waterzuivering. Bovendien werd vastgesteld dat in bepaalde streken het

grondwaterpeil aanzienlijk is gedaald en bestaat het vermoeden dat er heel wat illegale grondwaterwinningen zijn. Het ligt dan ook voor de hand dat in het najaar, wanneer de waterheffingen opnieuw worden bekeken, ook maatregelen inzake de grondwaterwinning zullen worden genomen.

- Het incident is gesloten.

VRAAG OM UITLEG (Regl. art. 23)

Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud

Vergadering van dinsdag 25 juni 1996

Vaste verslaggever : de heer Bruno Tobbacq, secretaris van de commissie

- Vraag om uitleg van de heer Jos Stassen tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over het stortverbod voor huishoudelijk afval

1. Uiteenzetting door de vraagsteller

Op het CVP-congres van zaterdag 15 juni 1996, met als thema Mens en milieu, herhaalde de minister zijn eerdere uitspraak inzake een toekomstig stortverbod voor huishoudelijk afval.

Hoewel deze stellingname door het lid als positief wordt beoordeeld, roept ze wel een aantal algemene vragen op over het afvalbeleid. Uit cijfers blijkt immers dat de hoeveelheid geproduceerde afvalstoffen niet spectaculair is gedaald. Zal het beleid inzake voorkoming, selectieve ophaling, hergebruik en recyclage dermate worden opgevoerd dat storten overbodig wordt ? Betekent het stortverbod niet dat verbranding van de resterende afvalstoffen wordt aangemoedigd ?

De concrete vragen die het lid aan de minister wil stellen, hebben echter vooral betrekking op de onmiddellijke gevolgen op het terrein :

- Heeft deze stellingname al gevolgen voor de concrete dossiers voor stortaanvragen die momenteel lopende zijn ?

- Adviseert de minister momenteel de bestendige deputaties van de Vlaamse provincies om reeds te anticiperen op dit relatieve stortverbod en derhalve de momenteel lopende milieuvergunningaanvragen voor klasse 1 storten te weigeren ?

- Heeft de stellingname concreet gevolgen voor de milieuvergunningaanvraag voor het stort van de firma Biffa Waste Services, een stort voor niet gevaarlijk bedrijfsafval gelijkgesteld aan huishoudelijk afval in Steendorp-Temse ?

De milieuvergunningaanvraag heeft in dit dorp reeds voor heel wat onrust gezorgd en de bewoners grijpen de uitspraak van de minister aan om hun argumentatie te ondersteunen.

- Zijn er andere stortaanvragen in het Vlaams Gewest die 'mee genieten' van dit stortverbod voor huishoudelijk afval ?

2. Antwoord van de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling

De minister antwoordt dat hij met zijn uitspraak over een stortverbod voor huishoudelijke afvalstoffen in 1998 in de eerste plaats een duidelijke doelstelling voorop heeft willen stellen. Door op voorhand een duidelijk objectief en een tijdlimiet aan te geven, neemt de motivatie van de betrokkenen om de doelstelling te realiseren toe. In de praktijk zullen misschien bepaalde overgangsmaatregelen noodzakelijk zijn, maar essentieel is dat de doelstelling behouden blijft.

De aankondiging van een stortverbod voor bepaalde categorieën van afvalstoffen stemt volledig overeen met de doelstellingen van het Vlaamse afvalstoffenbeleid. Overeenkomstig de algemene principes van dit beleid zijn preventie en recuperatie van afvalstoffen prioritair. Het storten kan alleen maar worden aanvaard voor afvalstoffen die op basis van de beste beschikbare technologie niet voor een andere verwerkingswijze in aanmerking komen. Deze principes moeten dan ook worden gehanteerd bij de beoordeling van milieuvergunningaanvragen, zowel in het verleden als in de toekomst.

De invoering van een stortverbod moet tevens kaderen binnen de beschikbare capaciteit van alternatieve en milieuvriendelijkere verwerkingswijzen. Wat huishoudelijke afvalstoffen betreft, kan volgens de minister nog heel wat resultaat worden verwacht van een verder doorgedreven preventie en selectieve inzameling. Het moet haalbaar zijn om 50 percent van de huishoudelijke afvalstoffen te recycleren. Aan de afvalstoffenmaatschappij OVAM is overigens gevraagd om scenario's op te stellen voor de uniformisering van de afvalophaling door gemeenten en intercommunales.

De minister gaat er in zijn beleid tevens van uit dat verbranden met energierecuperatie de voorkeur verdient boven storten, omdat het met de huidige technologie milieuvriendelijker is. In de loop van de volgende jaren zullen dan ook nieuwe verbrandingsovens in werking worden gesteld. Niettemin wordt ernaar gestreefd de verbrandingscapaciteit onder de vraag te houden, zodat preventie en recuperatie prioritair blijven.

De minister wijst erop dat steeds een zekere stortcapaciteit beschikbaar moet blijven voor het storten van afvalstoffen die niet op een andere wijze

kunnen worden verwerkt. Dit geldt bijvoorbeeld voor het residu dat overblijft na het verbranden van huisvuil.

De procedure voor het aanvragen van een milieuvergunning is vastgelegd in de VLAREM-reglementering. Hierin is bepaald dat de bestendige deputatie bevoegd is voor het beoordelen in eerste aanleg van milieuvergunningsaanvragen voor het uitbaten van een inrichting van klasse 1, waaronder ook de stortplaatsen voor huishoudelijk afval. Titel I van het VLAREM bepaalt ook welke instanties advies uitbrengen over de milieuvergunningsaanvraag. De Vlaamse minister bevoegd voor leefmilieu wordt slechts bij een milieuvergunningsdossier betrokken wanneer beroep wordt aangetekend tegen een beslissing over een aanvraag voor het uitbaten van een klasse 1-inrichting.

Het spreekt voor zich dat bij de behandeling van milieuvergunningsaanvragen rekening wordt gehouden met de krachtlijnen van het Vlaamse beleid ter zake. Het afvalstoffenplan is overigens bindend voor de gemeenten en provincies.

De milieuvergunningsaanvraag van het bedrijf Biffa Waste Services wordt momenteel nog behandeld op het niveau van de bestendige deputatie. De minister is dus op dit ogenblik nog niet betrokken bij het dossier.

Op dit ogenblik worden ook geen andere dossiers in verband met een milieuvergunningsaanvraag voor het uitbaten van een stortplaats van categorie 2 ter beslissing voorgelegd aan de minister.

3. Replieken

De vraagsteller begrijpt dat de minister – omdat hij prioriteit wil geven aan andere verwerkingswijzen – de stortcapaciteit onder druk wil zetten. Zijn vraag is of deze beleidslijn ook geldt voor niet-gevaarlijke bedrijfsafvalstoffen die vergelijkbaar zijn met huishoudelijke afvalstoffen. Indien bijvoorbeeld een vergunning zou worden verleend voor het stort te Steendorp-Temse, waar in de kleiputten nog heel wat ruimte is voor het storten van afval, zou de bedrijfswereld volgens het lid niet worden aangemoedigd om prioriteit te geven aan voorkoming en recyclage van afval.

De minister antwoordt dat zijn uitspraak enkel slaat op een stortverbod voor huishoudelijke afvalstoffen. Of het ook geldt voor met huishoudelijk afval gelijkgesteld bedrijfsafval is afhankelijk van de mogelijkheden voor verwerking en recyclage van deze categorie afvalstoffen. De minister zal aan de OVAM opdracht geven te onderzoeken wat deze mogelijkheden zijn en het antwoord aan de vraagsteller en de commissie bezorgen.

- Het incident is gesloten.

VRAGEN OM UITLEG (Regl. art. 23)

Commissie voor Leefmilieu en Natuurbehoud

Vergadering van 8 juli 1996

Vaste verslaggever : de heer Bruno Tobbacq, secretaris van de commissie

- Vraag om uitleg van de heer Kris Van Dijck tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de verleende milieuvergunning voor de opslag van methylbromide en chloorpicrine aan het Grobbendonkse bedrijf NV De Ceuster

- Vraag om uitleg van de heer Jef Sleecx tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over het toekennen van een milieuvergunning aan de NV De Ceuster voor de opslag van methylbromide

- Vraag om uitleg van de heer Johan Malcorps tot de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling, over de opvolging van de motie inzake het terugdringen van bestrijdingsmiddelen en de opportuniteit van de vergunning voor de opslag van het bodemontsmettingsmiddel methylbromide te Grobbendonk

1. Uiteenzetting door de vraagstellers

De drie vraagstellers verwijzen in hun uiteenzetting naar een eerder debat over het verlenen van een milieuvergunning aan de NV De Ceuster. Dit debat had plaats op 14 mei 1996 naar aanleiding van een interpellatie van de heer Johan Malcorps over het gebruik van schadelijke bestrijdingsmiddelen (zie Handelingen C37 – C-LEE 4).

1.1. Uiteenzetting door de heer Kris Van Dijck

In november 1995 vonden in Wenen internationale onderhandelingen plaats ter herziening van het Protocol van Montreal, een wereldwijd akkoord om de produktie en het gebruik van ozonvernietigende stoffen aan banden te leggen. Dit leidde tot de beslissing om het gebruik van methylbromide tegen 2005 met vijftig percent te reduceren ten opzichte van 1991 en de produktie en het gebruik ervan tegen 2010 te verbieden.

Dit najaar zal de Europese Commissie een voorstel indienen ter herziening van de wetgeving inzake ozonvernietigende stoffen. Waarschijnlijk wordt het Europees beleid ten aanzien van deze stoffen, en dus ook van methylbromide, verder verstrengd.

Verder is er reeds enkele weken de terreinbezetting door Greenpeace van de gronden te Grobbendonk, waar de firma De Ceuster methylbromide en chloorpicrine wil opslaan.

Ongeacht de procedure die tot resultaat had dat de milieuvergunning werd verleend, kreeg het lid graag een antwoord op de volgende vragen :

- Voor welke termijn werd de milieuvergunning aan de NV De Ceuster verleend ?

- Wat als deze termijn een waarschijnlijk Europees verbod overschrijdt ?

- Is het opportuun om op de vooravond van een algemeen verbod op deze produkten een toelating te geven om 53,5 ton methylbromide en 19 ton chloorpicrine op te slaan in de nabijheid van de drinkwatervoorziening van een stad als Antwerpen ?

- Welke initiatieven neemt de minister om de akkoorden van Wenen om te zetten in reële beleidsdaden, met andere woorden hoe zal de vermindering met vijftig percent van het gebruik van methylbromide worden gerealiseerd ?

1.2. Uiteenzetting door de heer Jef Sleecx

De studies over alternatieven voor methylbromide tonen aan dat het voor een land als België perfect mogelijk is om binnen een termijn van vijf jaar het gebruik van methylbromide af te bouwen. In een recente studie die werd uitgevoerd in opdracht van de Europese Commissie, wordt een phase-out op het gebruik van methylbromide naar voren geschoven als wetenschappelijk en sociaal-economische haalbaar.

Zoals de vorige spreker reeds heeft vermeld, wordt op Europees vlak nu reeds bepaald dat het gebruik van methylbromide in Europa tegen 2010 vrijwel volledig zal worden afgebouwd. Het produkt is nu reeds verboden in tal van Europese landen, zoals bijvoorbeeld in Nederland en Duitsland.

In die context is het volgens de vraagsteller niet logisch dat de minister op 30 maart 1996 aan de NV De Ceuster nog een vergunning voor de opslag van 53,5 ton methylbromide voor een termijn van 20 jaar verleende.

Het lid wijst bovendien op enkele nieuwe elementen in het dossier :

Op 18 juni 1996 maakte de federale staatssecretaris voor Leefmilieu, de heer Jan Peeters, bekend dat hij bijkomende maatregelen zal nemen voor een

verdere beperking van het gebruik van methylbromide voor niet-landbouwkundige doeleinden. Hij wil concrete stappen zetten om tot een afbouwscenario te komen. De erkenning van het gebruik van methylbromide voor niet-landbouwkundige doeleinden zou voortaan worden beperkt tot het jaar 2000.

De federale minister van Landbouw, de heer Karel Pinxten, stelde op dezelfde datum dat hij bereid is Europese fondsen aan te spreken om de Belgische tuinders financieel te ondersteunen bij de omschakeling naar milieuvriendelijkere alternatieven.

Deze recente uitspraken doen nog meer vragen rijzen bij de beslissing van de minister om een vergunning te verlenen voor een termijn van 20 jaar.

- Is nu niet reeds voldoende opslagcapaciteit aanwezig om de periode tot 2010 te overbruggen ?

De Vlaamse milieuwetgeving voorziet uitdrukkelijk dat de vergunningverlenende overheid de voorwaarden van een reeds toegekende milieuvergunning kan wijzigen op basis van nieuwe feiten en ontwikkelingen in een bepaald dossier (artikel 21 van het decreet van 28 juni 1985 betreffende de milieuvergunning).

- Is de minister bereid een wijziging aan te brengen aan de bestaande milieuvergunning zodat de opslag van methylbromide uit de vergunning wordt geschrapt ?

1.3. Uiteenzetting door de heer Johan Malcorps

De vraagsteller verwijst eveneens naar de recente studie over de sociaal-economische haalbaarheid van alternatieven voor methylbromide en naar de uitspraken van de federale minister van Landbouw en staatssecretaris voor Leefmilieu.

Hij voegt eraan toe dat de federale staatssecretaris voor Leefmilieu, de heer Jan Peeters, aan de Vlaamse minister van Leefmilieu en Tewerkstelling een brief zou hebben geschreven waarin wordt gevraagd de milieuvergunning opnieuw te bekijken.

De federale minister van Landbouw, de heer Karel Pinxten, zou bovendien hebben verklaard dat hij het gebruik van methylbromide in de landbouw tegen het jaar 2005 wil halveren.

In het licht van een dergelijk uitdoof-beleid, zowel op Europees als op federaal niveau, lijkt het oppor-

tuun om in het vergunningenbeleid rekening te houden met de reeds bestaande opslagcapaciteit en deze zeker niet meer uit te breiden. In die zin is het aangewezen de vergunning voor de opslag in Grobbendonk in te trekken of op zijn minst te beperken. De huidige opslagcapaciteit volstaat volgens het lid voor het binnenlands gebruik van methylbromide tot 2010.

Het lid betwist eveneens dat het om een loutere herlokalisatie van het bedrijf gaat. Op zijn huidige lokatie beschikt het bedrijf immers over een vergunning voor de opslag van methylbromide die geldig is tot 2007, terwijl de nieuwe vergunning tot 2016 loopt.

Bovendien lijkt er geen enkele garantie te zijn dat de bestaande vestiging en opslagcapaciteit zullen worden afgebouwd. Kan de minister hierover uitsluitel geven ?

2. Antwoord van de heer Theo Kelchtermans, Vlaams minister van Leefmilieu en Tewerkstelling

De minister stelt dat de milieuvergunning die aan de firma De Ceuster te Grobbendonk werd verleend wel degelijk betrekking heeft op een herlokalisatie van de activiteit van het bedrijf. Het toekennen van een nieuwe vergunning betekent dat de opslag op de huidige lokatie zal worden stopgezet. Daarenboven is de op de nieuwe vestigingsplaats toegelaten opslag van methylbromide, zijnde 53,5 ton, kleiner dan de hoeveelheid die op de huidige vestigingsplaats is vergund, zijnde 37.050 liter of circa 63,7 ton.

Verder merkt de minister op dat tijdens het openbaar onderzoek over de milieuvergunningsaanvraag geen enkel bezwaar werd ingediend. De opslag van methylbromide werd aanvankelijk – binnen de officiële Vlarem-procedure – ook door het college van burgemeester en schepenen van Grobbendonk gunstig geadviseerd. In de beroepsprocedure bracht de gewestelijke milieuvergunningscommissie eenparig een gunstig advies uit. Bij zijn uitspraak over het beroep tegen de vergunning heeft de minister het advies van deze ter zake bevoegde en deskundige commissie gevolgd.

Wat de andere vragen van de leden betreft, antwoordt de minister het volgende :

- Overeenkomstig de Vlarem-reglementering, geldt bij de aflevering van een milieuvergunning voor een nieuwe vestiging een vergunningstermijn van 20 jaar. Deze termijn kan enkel worden beperkt wanneer daartoe een voldoende motivering wordt gegeven. In de huidige situatie werd door de

bevoegde diensten geoordeeld dat een beperking van de vergunningstermijn zich niet opdrong.

- Wat het gebruik van methylbromide betreft, stelt de minister vast dat vandaag in België – want het gaat hier om een federale bevoegdheid – het in de handel brengen en het gebruik van methylbromide nog steeds is toegelaten en dit zowel voor niet-landbouwkundige als voor landbouwkundige toepassingen. Een verbod op Europees of Belgisch niveau voor het in de handel brengen en het gebruik van het produkt zou duidelijk een nieuw feit zijn in het dossier.

De minister verklaart dat hij aan zijn federale collega's bevoegd voor het landbouwkundig en niet-landbouwkundig gebruik van het produkt, respectievelijk de federale minister van Landbouw, de heer Karel Pinxten, en de federale staatssecretaris voor Leefmilieu, de heer Jan Peeters, heeft gevraagd wat hun concrete beslissingen zijn en binnen welke termijn zij verbodsbepalingen zullen uitvaardigen. Tot hiertoe heeft de minister immers enkel kennis kunnen nemen van de intentieverklaringen van deze federale beleidsverantwoordelijken.

Indien zij effectief een verbod zouden uitvaardigen, zou er een motiveringselement ontstaan om de vergunningstermijn te beperken. Zodra een concreet verbod is ingevoerd, zal de minister niet nalaten de procedure in te zetten om binnen de reglementaire mogelijkheden de vergunningstermijn voor de opslag van methylbromide overeenkomstig te beperken.

- Wat het verlenen van de milieuvergunning in beroep betreft, herhaalt de minister dat deze beslissing volledig conform het advies van de bevoegde gewestelijke milieuvergunningscommissie werd getroffen.

- Inzake de nabijheid van het Albertkanaal merkt de minister op dat methylbromide in normale omstandigheden gasvormig is, zodat het risico voor verontreiniging van het water van het kanaal verwaarloosbaar is.

- Het reduceren en/of verbieden van het gebruik van methylbromide kan enkel door een beperking en/of een totaal verbod om dit produkt in België in de handel te brengen en te gebruiken. Deze produktnormering is echter een bevoegdheid van de federale overheid. Volgens de minister gaat het niet op dat van het Vlaamse gewest wordt verwacht dat het de vergunning voor de opslag weigert, terwijl de federale overheid het gebruik van het produkt niet eens beperkt of verbiedt. Het al of niet ver-

gunnen van de opslag van methylbromide heeft immers totaal geen effect op het uiteindelijke gebruik van het produkt. Zelfs wanneer in Vlaanderen geen enkele opslag zou worden vergund, blijft het in de handel brengen en het gebruik van methylbromide in Vlaanderen nog steeds mogelijk.

3. Replieken

De vraagstellers onthouden de verklaring van de minister dat hij – wanneer op federaal niveau concrete verbodsbepalingen en een einddatum voor het landbouwkundig en niet-landbouwkundig gebruik van methylbromide worden bepaald – de vergunning verleend aan de NV De Ceuster overeenkomstig in de tijd zal beperken.

Een vraagsteller voegt eraan toe dat dit dossier illustreert hoe weinig coördinatie er is tussen de gewestelijke en federale overheden wat het produktbeleid betreft. Het lid heeft geen bezwaar tegen het feit dat deze materie tot de bevoegdheid van de federale overheid behoort, maar er zou een betere samenwerking met de gewesten moeten zijn. De Vlaamse ministers zouden hiertoe initiatieven kunnen nemen.

Een ander lid merkt op dat methylbromide voornamelijk in de tuinbouw en meer bepaald in de glasteelt wordt gebruikt. Het gebruik van het produkt is de laatste tien jaar reeds sterk afgenomen omdat de glastelers naar substraten zijn overgeschakeld. Voor de klassieke glastuinbouwbedrijven, die nog in aarde telen, is er echter nog geen echt alternatief ontsmettingsmiddel op de markt, tenzij het veel duurdere stomen van de bodem. De resultaten van de andere zogenaamde alternatieven zijn slechts gedeeltelijk vergelijkbaar met die van methylbromide.

Buiten de landbouw wordt methylbromide vaak gebruikt voor het ontsmetten van lokalen en van schepen die voedingsmiddelen transporteren. Wat dit gebruik betreft, is volgens hetzelfde lid geen alternatief voorhanden. In Nederland is overigens enkel het landbouwkundig gebruik van methylbromide verboden. Het lid heeft dan ook vragen bij de haalbaarheid van een verbod voor het niet-landbouwkundig gebruik van methylbromide.

- *Het incident is gesloten.*